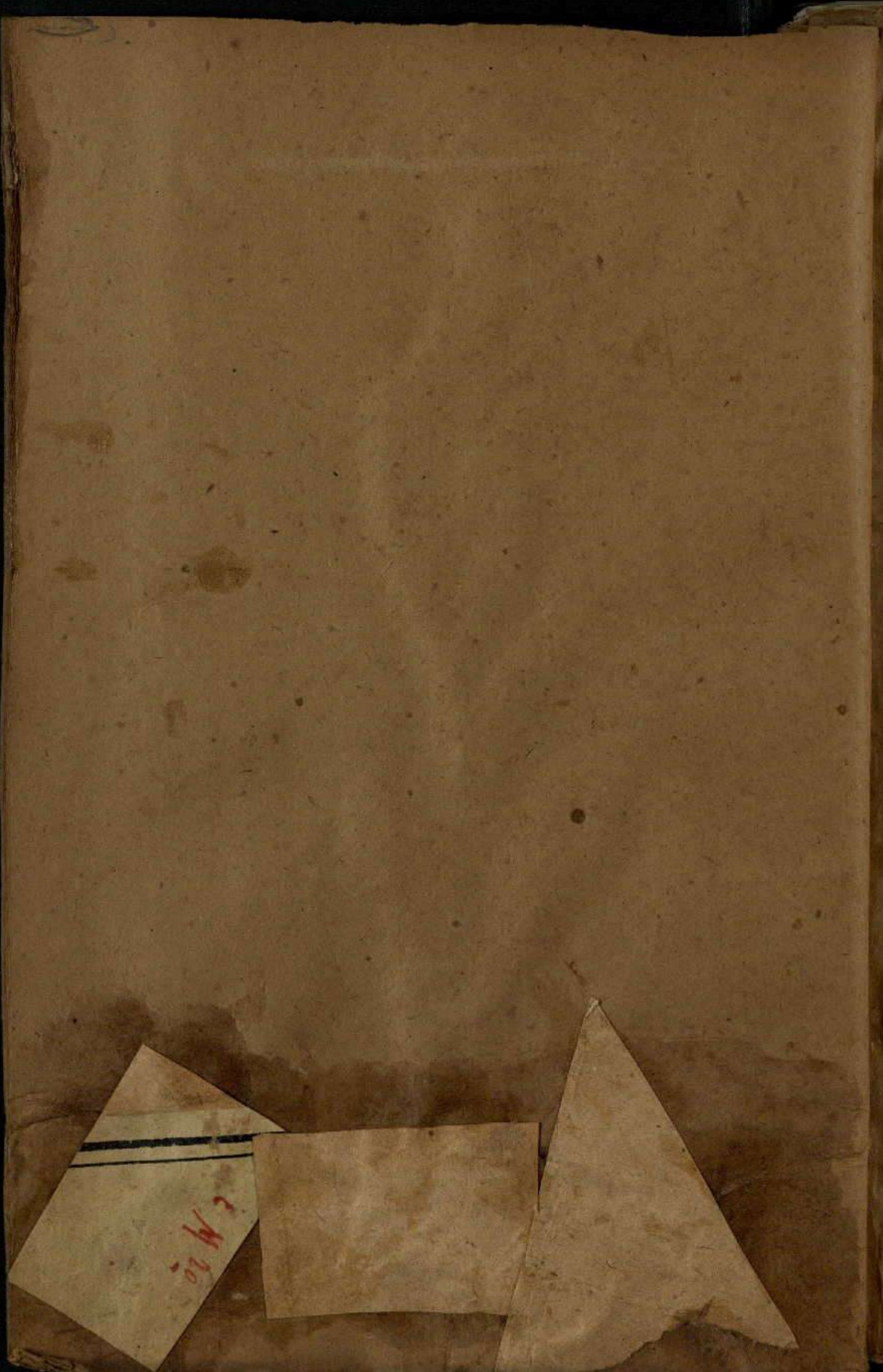

e. 92.
12.

189.	II.	7.	18.
------	-----	----	-----

Abissias March, 1.
Biblioteca Nacional de
Pau de Montella,
Luz Cometa.

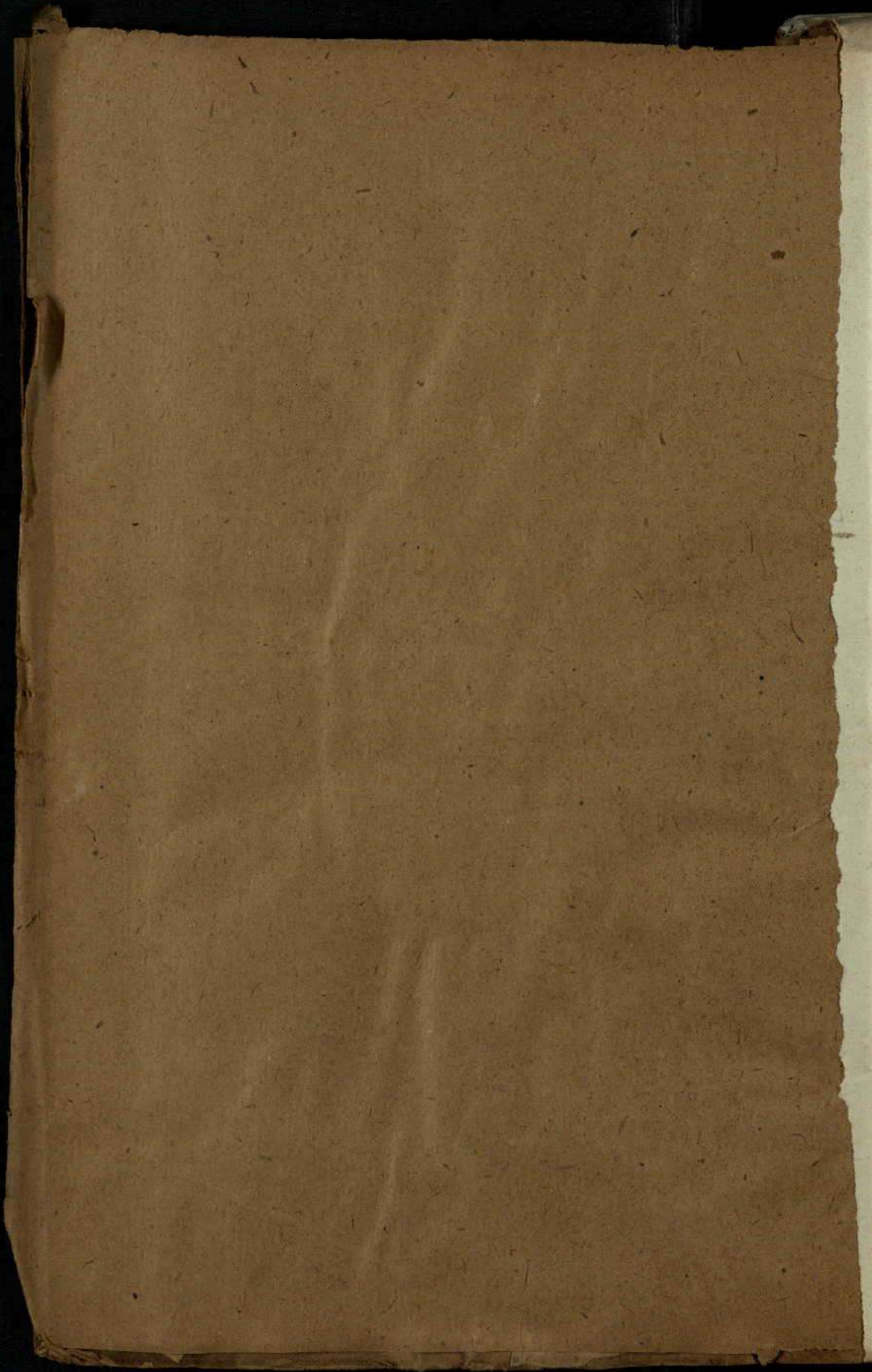
En9. 5W

c M 20

Manuscript
Biblioteca de
de Pau de Montella.

MS 643

Assis March. 1

Drama en quatre actes de

D. Victor Balaguer.

Traducció catalana y compendiada
de Pau de Montella.

Personatges.

D^o Brianola de Vaca. (Camarista.)

Dª Juana Enriquez, (Esposa del
rey de Aragó D. Joan 2^{on})

Felip. (Din de catorse anys.)

Assis March. (Trovador.)

Hugo, (Compte de Pallis.)

Petro Destorrents, (Conceller en cap
de Barcelona.)

Anton Nogueras. (Protomotari del
rey de Aragó)

Enrich de Escobar. (Capità de
Estradiots.)

Galceran de Requesens. (Caballer)

Perant. Alcalde de Almogavers,

Romaldá. (home del poble.)

Gabriel. (Forme.)

Lo Regell de S^a Maria del Mar
Un capita de guardias) No
Dos Concellers de Barcelona) Parlam.
Caballers. - Cortesans. - Dames.
Soldats. - Homes y donas del poble.

Epoca sigle 15 de 1458 á 1461.
Lo primer acte en lo castell de
Monzon; los demés en Barcelona.

Las indicacions que's fan de
dreta y esquerra, deven entenderse
las del actor.

Suprimim en aquesta traducció
las reseñas históricas y las acota-
cions que el mateix autor indica
per la representació.

Títols dels actes.

Acte 1er La Reyna.

Acte 2^{on} Lo Tornament.

Acte 3er La Fontorcha.

Acte 4to La Capella d'ent.

Lo original està dedicat a
D. Miquel Elis, y a
D. Lluís Cutchet.

Acte Primer.

12 de Juliol de 1458.

Una galeria en lo Castell de
Monzon ab dos portes una a
cada costat. La de la dreta co-
munica ab las habitacions in-
feriors del castell; la de la es-
querra ab los aposentos ocupats
per la reina. Una sala coberta
de un tapet de vellut ab l'escut

de armas de abrigo, ab una
poltrona al costat.

Escena 1^a

Pront reclinat de brassos so-
bre la barandeta brana de la ga-
leria, esta contemplant lo pais
sotje. D. Enrich de Escobar esta
llejint un plech. Luego D. Ab-
don Rogueras, que entra per
la dreta.

Escobar. (Interrumpint la lectura.)

Si això que diu lo paper es, ~~no~~
~~no~~ ~~haya~~ ~~dupte~~, ~~mitat~~ ~~per~~ ~~llor~~ ~~de~~
temps las armas dormiran.
repositan.

(Veyent a Rogueras.)

Ah! ^{escolten} ~~veniu aqui~~, Rogueras.

Ta que de Tiolela veniu y ha-
ben vist al rey, podreu satisfere-
ma ansietat. ¿Quem diu
aquest paper?

queras. Vos ho sabieu, capità Escobar.
obrar. Diu que an als presoners s'ha
donat llibertat, que ja de Carlos
de Viana no se queixos D. Joan,
y que el proces que contra ell va
fer estencher ell mateix ha revocat.
queras. Donchs diu el paper veritat
obrar. Si es cert lo que diu, això es
la pau.

queras. Si, la pau.

obrar. Mal haja jo que esperava...

queras. ¿Que esperabau, capità?

obrar. Vos ho haben dit; això ma-
teix, l'empleo de capità.

queras. Donchs, que estau satisfet
lo que la guerra no vos ha donat,
vos haurà donat la pau.

obrar. ¿Que diu?

queras. (Treient un plech de sa es-
canela y donantli.) Aquí teniu
lo despatx, vos nombra lo rey

capita de estradiotas.

Escobar. ¡ Ah mi!

Doquieras. Ah vos. Ya mes goberna-
dor de aquest castell, in ventras la
sa Abtesa la Reina esta en ell.

Escobar. (Que ha llejit ab rapides lo
desprecita.) Ah la reina ho dech.
Ella y vos poden sempre ab mi
contar.

Doquieras. Hi contarem Escobar. Ah
la pau ya no tindrem necessitat
de los tropas, y com aquest castell
sabrem ben guardar, podrem des-
pedir els almogabars que haya.

Escobar. (Senyalant a Brant que con-
tinua reclinat a la galeria.)
Abli seniu son volalit.

Doquieras. ¿ Com se diu?

Escobar. Brant.

Doquieras. Vaya un nom mes volit.

Escobar. Ahom catata!

queras. (Cridant lo.) ; Solalut!
ant. (Tirantse ab indiferencia.)

¿Que s'ofereix?

Escober, Escostans y escoltan. (Brand
Pacosta als dos personatjes.)

querias. La guerra s'ha acabat a
Pauvorna. Han retornat las armis
fects entre el rey y el princep de

Viana. En aquesta passada guer-
ra els almoguers han prestat

grants ^{v. eis.} serveis, y com ja la vostra
partida no es necessaria poden

llicenciarta desde avuy. Escobar
s'encargará de pagarvos els atasses.

ant. ¿Y que mes?

queras. ¿Com que mes!

ant. Aixis se despedeix al que

cuant no serveix

queras. ¿Pensen... ^{un onento}

ant. Senyor conseller real, vos vull

condon. un onento.

Vivia en una patria un gran
senyor y era ~~con~~ ^{se} ~~muy~~ plaer se
fastigueja ^{es} tot lo dia, deter-
mina sortir a caçar, y un mag-
nífich gos s'hi proporcionaren,
un cop ja en lo bosch, troba junt a
un tronch d'arbre, a dormir lo sin-
glà; prepara la forqueta pera ensu-
tar lo ~~ferro~~, i alvorota el caball, y
m'el rebat a terra. Desperta el
singla y es rebat sobre el ^{senyor} cavaller.
Sort aingue del gos lleyal que ven-
di la fera y la remata el punyal.
I en torna a casa el senyor, y al re-
cordar aquell perill dique "Remem-
pera sempre a la cassa." I com en
aquell instant el gos se l'hi acos-
^{tabuna apuntada de peus}
tas, i el freque de davant. ¿Que vos
en sembla d'aquet esento Senyor
conseller reyal?

Doqueron. No m'el explio.

ant. Donchs jo veitx ben clara la
aplicassió; el rey es el senyor, el
princep el senyal y l'almogabar el gos:
cobrar. No sigan insolent.

ant. Jo el que so.

cobrar En el meu veurer...

rogneras. (Interposantse.) Parabat.

(A Brant.) Bona jent sou; mes
ja no haya que fer.

ant. El Senyor de que vos he parlat,
l'hi oblige aixó mateix al gos:
mancha; y si doná una puntaola
de feu.

cobrar. Trou l'engua.

ant. (Apart.) Bem sort de la sort, ...
que si no...

rogneras. Trou he dit. (Mirant
a l'esquerra.) De una clauca.

Amen. (A Escobar.) Amen, y
arreglant li lo compte. (Girant per
la esquerra.)

turbar el son de mon Ferranudo,
Brianda. Algun trovador que s'ha
donuncia ab sos versos.

Reina. Anen; y digan a mas guar-
dias que s'pregan, si foren. No es
proxada mon castell de coplaires
y bagades ^{de} metos.

Brianda. (Apart.); Sempre orgullosa!

Reina. I de pas direu a Bogueras
mon conceller que vinga prompt
que aqui s'espero. (Dª Brianda
fa acatament y s'en va per la dreta.)

Escena 2^a

La Reina.

(Passa a la taula y llansa
ab ira los papers que se en la ma,
; Papers macleits! De còlera y dolor
habeu estat misafers. ; La pau,
la pau! Revocats el el princep els
processos, ; Com ha consentit el rey?
To crech que estich somiant.

Escena 5^a

D'ogueras la Reina.

ogueras. (Desde el dintel de la puerta de la dreta.) ; Senyora!

Reina. Acosteu, Senyor protonotari del Rey. La reina esta molt descontenta de vos. ; Acosteu!

ogueras. (Acostansa.) ; Senyora!

Reina. ; Vos vaneix enviar fa quinze dies al Rey mon espos fere que a vostre regres de Tudela fosse portador d'aquestos papers en que se m'indica estar convinguda la pau?

ogueras. ; No saben per ventura que yo, la reina volia la guerra, la guerra a tot tram, la guerra sen quartel?

ogueras. S. V. Ac em permet...

Reina. Res vos permeto D'ogueras.

ogueras. Sou un traïdor ó un ignorant.

Reina. Senyora, allí D'ogueras, y

com a secretari que sou meu encarregat
d'aurme compte de els despachos que
vos mateix haben portat.

(Rogueras i assenta a un tamboret
junt a la taula y pren els papers
esperant que la reina li ordeni co-
mensa. Ella es paseija ab bastanta
inquieta y preocupacio.)

Reina. Podem comensar. La reina espera.

Rogueras. (Prement els plechs y papers
a miida que dona compte de ells.)

Aquest es l'extracte del process que
l'espos de V. M. mon noble senyor y
rey de Navarra D. Joan habia ma-
nat ablar contra ses fills lo prin-
cep de Viana y D.ª Blanca per con-
tumassia y rebeloia.

Reina. Process que hauria realisat si
en lloch de enviarvos a vos, hojes am-
a reunirme ab mon espos. Continuen.

rogneras. (Prement un altre paper.)

Copia del missatge enviat per el
rey D. Alfons V de Arago a mon
Senyor lo rey de Navarra requerintlo
que preses entre ses mans la guerra
que tenia ab son fill, y amainassantlo,
de no fero aixis privantlo de la lloch-
denencia jeneral d'els estats arago-
nesos y donar favor y ajuda de jent
al princep de Viana contra ell.

Amenassas ridiculas que D.
Alfons no hauria portat a cap.

El rey mon espos es al fi son jema,
aqueras. M'estravine a fer observar a

V. A que vostre fillastre el princep
de Viana se troba actualment a
Napols al costat de D. Alfons y pot
influir molt en son animo, esprit.

Lo princep de Viana mon fillas-
tre, es un traïdo. Continueu.

Rogueras. (Prement un altre paper.)

Copia del auto revocant lo proces
contra el príncep de Viana y D^{na}
Blanca, ab la reserva de que si
obrisse de nou, si dins un termini se
y acabat no dona sa sentència lo
rey D. Alfons.

Reina. (Parant de cop son passeix y di-
rijintse a Rogueras,) ehh! no ha-
bia jo reparat en aixà clausula.
¿Son vos el qui haben aconsellat
al rey que la posas?

Rogueras. Si Senyora.

Reina. (Acostantse a la taula.)

Explicheus. ¿Quina idea haben
tingut ab això? Aixà clausula
es lo resultat de un plan.

Rogueras. Efectivament.

Reina. Comunicheu-mel. Sens
misteris ni rodelixes

Pagueras. (Mirant à toutes parts
pour assecurarse de que ningu
els escolta y baixant un poeli
la veu, mientras que la reina
magnola per son interès s'ha anat
acostant a ell.) He cregut que el
rey de Navarra no debia rompre
ab D. Alfons. D. Alfons es rey
de Arago, y no de fills llejittims.
Vostre espos el rey de Navarra es
son jemma y en sa ausencialoch
linent d'els estats aragonesos, com
en sa mort son heren en lo trono
de estos estats. Lo rey de Navarra,
en son segon matrimoni ab V. A.
ha tingut un fill....

Reina. Mon Ferrnando, mon anjel.
Pagueras. ¿Creu V. A. que no sentaria
be un dia en lo tron d'aquest anjel.
La corona unida de Arago y de
Navarra?

Reina. Això es un somni hermós
Rogueras.

Rogueras. Somnis haya que sem-
blen realitats.

Reina. Haya entre mita el príncep
de Vianna, lo fill del primer ma-
trimoni de mon espós.

Rogueras. Tractantse de política ven-
yora, enant un se proposa un ~~est~~
plàn, no haya res entre mita.

Reina. ¿Y els obstacles?

Rogueras. Si son debils se separan, si
son forts es destrueixen.

Reina. ¿Y els homens?

Rogueras. Los homens son mortals.

Reina. Lo rey D. Alfons se encare
llargys anys de vida y...

Rogueras. Si un d'eixos dias sentiu
que un corn de cassia ~~fora~~ per des
vegades a la lluita, turba lo silenci
seputeral que reina en los boscos que

rodejant lo castell, pot ajonollarse
D. A. y pregar per l'innima del rey
de Aragón, que haura anat a ren-
nirse ab sos antepassats.

Reina. ¿Y com?

Pogueras. Desde aquest castell de
Monçon fins a la platja, ting
aprestats missatgers que aixis que
s'divisi la galera ab la bandera
en doblada, que nos ha de portar la
trista notícia, suposant que segons
mas noticias D. Alfons esta mo-
ribent, me la comunicarem casi
instantaneamente per medi de
fogueras convingudas, y certs
sochs de cossa.

Reina. Sempre que olara lo princep
de Viana.

Pogueras. (Ab marcada indenciu.)

El princep de Viana es de constitus-
io debil y malaltis y lo millor dia

podran obrirse per ell las portas
de la eternitat.

Reina. En aquest cas...

Dogueras. En aquest cas, V. A. seria
la mare d'el hereu llejitim de los
regnes de Aragó y de Navarra.

Reina (Pensativa.) ; Ah!

Dogueras. ; Para que ja esta tot co-
municat, m'honorarà V. A. en
dirme que esto que só entre
traidor e ignorant?

Reina. Sou... sou un home admirable

Dogueras. (Li dona a besar la ma.)

Dogueras. Gracias, senyora.

Reina. Per abuy haberm acabat. ; Vritat

Dogueras. Encara no, si V. A. am
permet parlarli de un grave asun-
to domestic.

Reina. Digau.

Dogueras. Entre las damas de honor de V.
A. haya una que s'anomena Dª Brianda.

Reina. De aquí ha sortit pochi mo-
ments antes de que vos entrassen.

Pera...

Pogueras. Pera donar en nom de D. A.
la ordre de despectir au ser mar-
chou a un trovador que ab ses
cents s'ha atrevit a turbar el son
del príncep, ordre que jo he de-
mandat que se suspengues.

Reina. ¿Perque?

Pogueras. Perque aqueix trovador
es Anusias March.

Reina. ¿Anusias March!

Pogueras. Si, Anusias March el con-
sellier, el privat el valido, l'home
de confiança del príncep de Via-
na, Anusias March que acaba
^{arribat de}
de Sicilia portador de una carta
d'el príncep pera el rey; que ha
vingut a aquest castell creyent
que el rey era aquí, y que es precis.

que de aquí no surti, sens que
nos hajam enterat del contin-
quit de son miscaje:

Reina. ¿Com ferho?

Doñeros. Vos ho dire. Tornem á
Dª Brianda.

Reina. Moven ma curiositat; Que

teniu que dir de aquesta meba dama

Doñeros. Dech participarvos que D^a

Brianda... (Tiranse y mirant á la
dreta.) De algú... Es Ausias March

si permeteu acompanyarvos á altre
estancia, vos comunicare lo que ana-
ba á dirvos.

Reina. Femen. (Girant per la dreta.)

Escena 6^a

Ausias March.

¡Ella aquí: ho sent mon cor!

Las miradas de ma amista la devo-
rom y m'ho diuen eixas brisas perfu-
niadas que enamoraadas venen

à estrellarse en lo fron del Trobador.

Escena 7^a

Brant. Anisias March.

Brant. (Entra per la dreta y s'avansa
resoltament casi de una manera
brusca.) Anisias, ¿Anisias?

Anisias No per cert.

Brant. So l'almogavars Brant. So

aquell que ja foia mort, a no ha-
berme salvat vos, capitai.

Anisias. Vos enganien. ^{Brant;} La vida com

varen salvar, y no trobo estrany que

ho hajan oblidat, perque es propi

de omissos nobles els grans favors.

fets oblidar.

Anisias. Anisias poseu en confusió y acer-

tar a fe no puch...

Brant. En la batalla de Olmedo fou.

Vos seguieu el pendó contra el qual

jo combatia, vos ajudabau al príncep

y jo al rey D. Joan, Viva Deu, be

de lluitobreu! encara m' semblava
veureu distribuint moncloblesos
y assombrant als cavallers. Vos con-
templaba en bobat al veureu a
cavall, sense avisarme dels vostres
y en un moment me trovi enrot
llatzen: impossible defensarme,
freqüent eram molts, y m' amaban
a matar, freqüent no m' hauria
rendit; curant vos cridareu a la
vostre gent; albi! deixeu lo; viva
Deu que es un valent.

Ausias. Ara ho recordo; vos eram
~~aquell~~ aquell home.

Brent. Jo que sempre mes vos he tin-
gut present, vos ving a dir que si
am voleu; acceptavore per favor;
m' hoferesch de abuy en debant ser
vostre eric, vostre eseneler, vostre amic.

Ausias. ; Pero no serviu a D. Joan?

Brent. Me ha despachat com a un gós

que no se l'hi dona mes pa, per
que no's necessita.

mas. To so del rey de Arago.

nant. To al costat vostre el serviré
per acceptarme, vos ho suplich,...

(En est moment se presenta D^o
Brianda a la porta de la dreta
y Ausias March al veure la
ofega un crit. Brant i apart.)

Escena 3^a

Dits, D^o Brianda.

Ausias; Ah!

Brant; ¿Que es?

Ausias. (Ab sa miriola fixa en D^o
Brianda.) Deixeu'mos. (Apart.)

¿D^o Brianda! Es ella.

Brianda. Ben vingut lo trovaclor en
est castell. Ben vingut sigem
Ausias March.

(Brant i en va per la dreta.)

Ausias. (Apart.); Oh, Deu, que hermosa!

de sa mirada m'accesina lo brill,
Brianda. (Va a sentarse a la taula.)
¿Callen?... Las dichas; els honors,
han fet tal volta callar al rey dels
moderns trovadors?

Ausias. (Apart.); Calla cor meu!

Brianda. ¿L'última fora! ¿Pot ser
que de mi ja no vos recordau?

Ausias; Pensem senyora que el que ve
la dita de veurer una sola vegada
la llum del sol la clara llum, pot
oblidarla jamay?... Si he callat, es
que haya moments en que un no
troba paraules per a expressar lo que
sen, y en tal cas, diuen los ulls lo
que la boca calla.

Brianda. Paraules fulgureras son del
trovador que jo agraeixo. ¿Oligau;
¿que ha sigut de vos en tant temps?
¿Ahont haben aniat?

Ausias. Lo deber me criaba a mas

banderas. Looh lleyal al príncep
de Vienna.

mandada. Si, ya ho sé. (Com volent
cambiar de conversa.) De cert amor
me parlaren, y ho ho recordat al lle-
jir vestres poesias; diu que guardau
un secret amor.

quis. No aniego lo foch que inflama
mon pit. Estimo en britat. Mon
cor esta partit entre mon príncep
y ma dama.

mandada. ¿Viu a la cort la que estimau?
quis. En ella la cort de un tresor.

mandada. ¿Es noble?

quis. Com vos; com vos hermosa.

mandada. ¿L'correspon a vostre amor?

quis. No sé.

mandada. ¿No vos lligan ab ella los
juraments d'amor?

quis. Mon amor senyora, no es un
amor com els demés. La passió que

inflamma nostre pit, Deu la va fer en
lo pit d'un noy una flama, en la de
home una gran foguera; els homes
sense pudor ni sentiments es gosam
en bantar sa calenta cenдра al vent
jo la guardo com ~~flama~~ ~~flor~~ de, se con-
ta de Roma, ^{de} la flama sacra que los
donzellos guardabam en lo altar de
Besta. La que cautiva mon cor, ig-
nora mon deliri, puig que may lo
han revelat mes llabis. Me con-
tento en estimarla de lluny com
estima a' Deu, ja que de lluny
sembe acalentaen los raix del sol,
No estimo perque m'estimin, ab
goix estimo per mi, y per a mi; de
mon amor jo mateix estig jels.
De un amor ^{que castiga} satisfet a l'anima
meba no l'edueixen las falsas
joyas, volque' Deu pujar fins al sol,
y el sol s'hi erencia las celas.

manda. Sou sensible per oïmes, y vos-
tre amor es incòmprensible.

Busias. Incòmprensible no. Jo obceixo
a mon destiny e amor estrany y singular
es lo meu! yo ting naturalmen amor
com el sol de llum y resplandors, com
els camps tenen verdors y galtes, com
las flors tenen colors y aromas, com el
peix de escumias y com l'auell de alas.

Ara trobo ab la hermosa que adoro
la ting al meu decan, la veïta la
foco, y no podré may dirli; tingau
compassió de mi! Abixo voleria jo
dirli, y no puch, y així m'arrosina.
manda (absantse repentinement.)

No parlem mes d'amor.

Busias. (Apart.) En dia maleit nasqué.
manda. ¿La Monson, Busias March,
que vos hi ha portat?

Busias. Creuya trovar al rey D. Joan.

manda. Veniu de molt lluny?

Abusias. De Capols.

Brianda. (Ab interés.); De Capols!

Si el príncipe sou missatjer, ¿em sera
personas preguntados?

Abusias. El príncipe m'ha enviat.

Brianda. (Apart.) No haya duple; ell
es el que m'envia. (Ab.); Porteu un
plech al rey?

Abusias. Porto un missatje.

Brianda. Pera el rey?

Abusias. Pera el rey.

Brianda (Ab misteri y cada vegada ab
mayor interés.) Digan, ¿no vos quia al
tre assumto secret en est viatge?

Abusias. (Apart, fiesant en ella sa ar-
dent mirada.); Deu meu! (Ab.) No.

Brianda. Donchs se que haya una da-
ma que del príncipe espera el missatje.

Abusias. (Apart.); No se!

Brianda. Esta dona que Carlos estima.

Abusias. ¿I eixa dona...

...mola. (Ab veu baixa pero ab resolució)

...Sigueurme franch. Si del princeps un

...sello vos ensenyas...

...vius. ¿Vos?

...mola. (Observant la mirada fixa y
...escurridora de Abusius e March.)

...Si, pero en nom de una cerniga.

...vius. (Gentament y deixant caure

...las paravulas con si li eren caron los

...llabios.) A la dama que el sello me

...ensenyas embolica ab una trenca

...de cabells, un flech li entregaria.

...mola. (Treventse del pit un sello

...que prenja de una cadena etc etc.)

...Donme el flech, Abusius e March.

...Mostrau lo sello.

...Abusius (Donant un pas enrera.); La

...querida del princeps, Deu meu!

... (Enou maquinament lo flech de

...sa escancela y li dona.)

...mola. (Abgoufent lo ab deliri y besant lo

ab amor.) ; Oh. ; gracias. ; gracias!
; Est moment val abusiu un sigle de
passio. (Sunt apresuraclament.)
Abusiu. (Trismovil y mirant la vista.)
; Abixis volgues Deu mata non per
sacrament y amancarme el cor!

Escena 3^a

Abusiu e March.

Haya parauitas que maten, ha-
ya idees que fereixen, com haya
honors de boxeria que son ~~amara~~ ^{an}
En un moment tal, l' ~~esperit~~ ^{anima} su-
freix, se rom de dolor com las olas
del rompres jernegant d'estrellen
en la dura e insensible roca; y
al veurer morta la fe l'encant las
ilusions totas las mes fatigueras
esperansas que ha accariciat l'en-
fermiment, al veurer sense amor,
sense ~~creer~~ fe, aislada, sola, fiobre y
abandonada, se lamenta, Dafita,

Deformada, es consum de dolor, y
els llègirsims ^(son) de pura sang que
cauen de una a una y de gota en
gota. Si son boixs els que aixis fa-
ceixen, yo soch boix, Senyor. ¡Mi-
sericòrdia. (Surten per la galeria.)

Escena 10^a

D^e Brianda, el Comte de Pellis.

(Entren per la dreta.)

Brianda. ¡Felis comença pera mi el
dia! Compadehense de mon dolor
lo cel, me envia en vos compte un
consil, y per medi de Abusias March,
lo princep un mensatge molt agra-
deble al anima mia.

Brianda. ¡Abusias March es aqui?

Brianda. Ha arribat fa un instant,
de Carlos misatjer.

Brianda. ¡Felis nova jo espero que el
bravador vos ha portat ^{un} del coman?

Brianda. No un misatge; la vida m'ha portat.

Tal Donchs jo, que vostre apoyo he sigut,
ving obuy tal volta, ab tot lo disquis,
á ferir de mort vostra ilusió.

Brianola. (Abarmada.) ¡eh! ¡mon Felipe!
¡mon fill!

Pallás. No esper cert de vostre fill a colorat
de qui pretenech parlar.

Brianola. ¡De qui donchs?

Pallás. Quinse anys fa que no se
unite al princep. á vos y á mi un
secret feutit. Ningú mes á la terra
se la clau de aquest secret.

Brianola. Aixís es.

Pallás. Donchs haben de saber que ni
ha un altre que s'umbe el sab.

Brianola. ¡Que diu?

Pallás. Haya un home que se mes fel
en sos entranyas, que no cubria en
lo pit de la mes ferotxe hierna: que
es gosa en lo dolor el els arbres; son
sonnis emvenena; sa paraula fereix

sa mirada mata: y aquest monstre
de ferocitat, de la forma humana;
al volta en la cort es lo primer en
vaeliment; crech que bastant he dit
sens pronunciar son nom.

Vianada. ¡No queras!

Alas. Lo conseller de la reina.

Vianada. ¡Y sab...

Alas. Tot. Sab que el de Viana vos adora;

y el ^{comer} aquest astutament ha descobert
los llacses que ^{acquer amor y} el lligan, ~~de manera~~
satisfaccio a ses iras ^{ra,} divulgant ab

sa llengua de reptil, la nova de que
sou la manseba de Carlos de Viana,

Vianada. I mentira: perque ja no so la
manseba; so l'esposa.

Alas. (Abhorat.) ¡Que diu?

Vianada. Ausias March ha sigut mi
salter de San felis cambi.

Vianada. Veient lo princep mor des-
consol, ha implorat la gracia del

San Pare, y atenenent nostre ralió
a ^{beneit} ~~afrebat~~ nostre amor y al príncep
entregat sa butlla. (^{trèyent} Presentant de
sa escarcela lo plech que li ha entre-
gat Anias March.) Miranola,
Pallás, 'Deu piados!' I de aquest plech tal
volta l'avis Anias March haurá
enlevinat.

Brianola. Fins de ell lo príncep l'ha
ocultat. Ta la llengua de escorpi de
roqueras no pot injuriarme; pué
alsar lo front ab orgull, perque soch
esposa y mare; que virga ara eixa
cont de caninas vils que sa immu-
licita amagan ab claudulas gelas,
que virga eixa reina orgullosa que
com farsidora serp d'arrastra; ^(que virga) mon
despres l'atirare a la cara diestri
"Goch la esposa del príncep."

Pallás (Ab solennitat.) I al dir, resonar
en vestras aurellas el lamento ~~que~~

de un poble enter, el jemech que llan-
sará la patria condemnada a no-
bar penes, ^{lo} ^{crit} ~~el~~ ~~lament~~ el els fills al
veurer a sos pares encadenats, el la-
ments que llansará la juventut quez-
vera, al veurer que de una causa ja
percluda, s'arrastria y presoteija la
bandera.

canota. Paraulas de mort compte
son las que pronunciem.

Blas. Paraulas de vitat. Los parsiats
del princep de Viana tenen la es-
peransa de veurel unit ab Isabel
princesa de Castella, ab son nus
de amorosa alianca.

Princesa, Oh sets!

Blas. El rey, la reina y oposedor, que
aquest entus seria la alianca ab
lo trono castellá que el triunfo a
nuestra causa li daria. Si saben
que son la esposa de Carlos, entera

entre les nostres el descontento, triu-
fa la feresa y orgull de eixa reina
y en son intent ferotje farà resegar
lo freres de son jou als nostres que
aistats y sols sercin capitans de sa
causa sense sololats: y farà vibrar
lo ^{foet} ~~fatigo~~ y entregará al butchi los
caps de la flor de Navarra los caps,
Brianda. ¡ Ah!

Pallás. ¿ Eixa ioleya vos honoritza?

Brianda. ¿ Que dech fer, vos prech.

Pallás. Durant quinze anys habeu
sigut martir del amor. Sigau
martir de la patria. Que ningú
sapiga eix horrible secret, y renun-
ciem a la ma del príncep.

Brianda. ¿ Implacable destí, contra
mi pensança! ¿ He de matar jo
mateixa mon repos, ma ventura,
ma ditcha l'amor entrenyable
de mon espes, la honra de mon

nom y el de mon fill?

Més, Això ens veix la patria en sa
agonia, obviada,

¿Y que diré a mon fill, cuant
me preguntí lo nom de son pare?

Més, Que en los fetes y en la espasa

queda grabat son verdaer nom;

que l'honor es el pare del soldat

y la patria sa mare, y que qui se

honor y patria, se pares.

Més, (Ab accent desguarador.)

¡ Ah! no puch! no puch!

Més, Senyora... ceterisiam. (Ab intent
de sortir.)

Més, ¡ Ahont aneu!

Més, Ab morir deb ells,

Més, Això es horrible!

Més, Certament. Horrible es mirar la

bandera de una causa perduda arar

trav per el fanch. Horrible es llegir el

le negre envermiler els horrors,

Invariable la reina catàfalca alsan
per ~~totes parts~~ ^{arreu}, y fent pè la noblesa pa
primoni' de la destrució del butchi
à sentenars contará sos victimses
cuomt' à mars fassa correr la sanche.
Les horfams, les pares y las viuclaus
trepitjant l'los cadàvres y las mans
al cel absuclaus, venjansa demanaràn
venjansa horrible, ò dia de l'urros y de
desgracias! y al princep y à vos sera
horrible el sentirvos maleir en sa
agonia!

Brianda. Oh! no sera, no, no!.. Guarden
el plech. (L'ha donat la butlla.)

Pallàs. ¿Guardareu el secret?

Brianda. Si la mort arrancar me'l po-
drà. He complert jò, que la patria
cumplirà també!

Pallàs. Dona, en son desconsol, jò en
nom de la patria at benecixo,
Ja la patria y la causa salvadas son

Deu en lo cel palmas per els
màrtirs se preparadors.

(Brianda s'ha deixat caure de
jersells als peus d'el Compte,
Aquet l'alsa y eliu mirant a la
esquerra.)

Més. Algu ve, t'hem.

(Se'l comporta per la dreta.)

Escena II^a

La Reina, Poguerras, Ausias-
March. (Per la esquerra.)

Reina. (Dirijintse a Ausias March
que entra detras ella en actitud
del mes profund respecte.) ¿Quans
han de esser mes prechs?

Ausias. Vostre Magesta comprendrà...

Reina. ¿Me donau Ausias March
los prechs?

Ausias. Son pera el rey senyora, y a
ell sol dech entregarlos.

Reina. Jo vech lo rey aqui, da'me el missatge.

Amias. No puch.

Reina. (Abira mal comprimida.)

¿No poden? Donchs vaitx a en-
senyarvos com no estant aquí
el rey, se complis per ell, y ja que
del príncep sou favorit y conseller,
sabreu darli bon compte de que
nos, en nostre regne cuant admini-
nistrem justisia la administrem
per complert.

Amias. ¿Que preten fer?

Reina. No queras, que entri ma
cort al moment.

(Surte Noquieras y torna a entrar a la
cort.)

Escena 12^a

Dits, Lo Compte de Pallás, Bri-
anola, Galcerán de Requesens,
D. Enrique de Escobar, Nobles,
Caballeros y damas.

(La Reina se ha assentat junt a

la taula, en lo centre. Detras de la
taula a l'esquerra las damas, entre
ellas Brianda, Lusias e March en
lo prosceni esquerra; un grupo de nobles,
entre ells lo comte de Pallás, en lo pros-
ceni a la dreta; en lo fons altres
nobles. ^{ab} ~~con~~ D. ^{Enrique} de Escobar; junt
a la reina, detras de sa cadira Roqueras,
reina. Acostaus caballes. Contenta estich
de veure Comte de Pallás (et un altre
noble.) D. Guillems de Bas, bon dia. (et
un altre.) D. Joan de Sens, sempre lo
rey vos ha estimat, y vos Galserán de
Requesens siguen molt ben vingut.
Requesens, Anshonra a fe vostra e Altesa
ab paraulas tan carinyoses.
reina. Aqueixas mereix la noblesa que
m rodeija. A qui vos he convocat
amics meus, puig que vull que
siguen testimonis de ma justisia.
Un dia, fa temps, me parlaren de

una jove noble y hermosa, pero á qui
per mala estrella pobre sas pares vareit
deixar. A la horfana en ma cort
vareite recollir, riquesa, títols, gloria
y honors li vareite dar, creyerla pu-
ra, ignorant, mes pobre de mi! jò ig-
noraba que en mon pit alimenter
una serpi. Molt te que veurer la his-
toria, y molt vos va á divertir.

Pallás. (A part.); Deu! ¿que va á reve-
lar aquesta malocada dona?

Reina. La jove de qui vos parlo y que jò
creya limpia y honrada, es ma
clama Dª Brianda.

Brianda (Llensant un crit de dolor); Jesu

Assias (A part.); Poder de Deu!

Reina. (Continuant tranquilament.)

La nova que he sabut aquest mati
de Dª Brianda, es que es del príncep
de Vianna la querida, la manseba.

Brianda. (Doblegant se baix lo pes de son

dolor.) ; Senyora!
Ben clar sa confessió ho eleixca
vener.

usica. (A part, ab dolor reconcentrat.)

; aqueixa dona no se cor!

manda. (Tremida y confusa com no
comprevent lo que li passa.)

; Senyora, soch ignorant!

ina. Mal ho demostrau; si sou ig-
noscenda, perque donys beixau
lo front?

manda. (Posantse ^{abans} terra y ~~descant~~ un
pas); Senyora! (Pero veient a Pallás
que adeltantant un pas la mira
fissament, retrocedeix y amaga sa
cara entre las mans llensant
un crit ofegat.); Ah!

ina. (Ab unel ironia.) Se a que dech
atenisme; Puig que Carlos son amor
vos dona, en que quedam; sou sa
espiosa o sa querida?

Brianda. (Turbadada.) Senyora!... yom
Reina. Digaho clai: ¿Sou sa esposa?
Dª Brianda (Alia els ulls, y es troba ab
mirada angustiosa del Comte de
Pallais.) No.

Reina. Donchs, sou sa marseba,
Brianda. Si.

(Murmulls entre els cortesants.)

Regressens. (Abansant y ab timides á
la Reina.) Senyora, tingam pietat!

Reina. ¿De aquesta dona pietat? No
es ma cort vrida dero de marsebas,
(A Dª Brianda.) Apartaus!

Brianda. ¡cch!

Reina. I ja que ha escritat mon emita
ab sa impuresa, de ma cort la trech.
En auencia del rey jo dech aquest
cas judicar, aurrea tots. Pas á la
justicia del rey!

Roqueras. (Ab hipocresia.) Fes volta fora
de raho darli Senyora un consol.

manola. (Casi arrodillada al mita y
ab una expressió de indescriptible
angustia.) ¡Ay! ¡Maa mare desde
el cel contemplará mon oprobio!

Reina. (Ab esbozueras.) Tiempo me falta
para contestarvos ab calma.

Lucias. (Esbozueras conteniéndose per mes
tiempo y adelantando un paso á la
reina.) ¡Per Cristo, senyora; que aixó
já es no tenir ánima!

Reina. ¡D. Ausias!

Lucias. (Ab orgullo.) ¡Senyora!

Reina. ¡Ennora! (Ab Dª Brianda.)

¡Ay del que aquí vos protejesca!

Lucias. ¡Havós, ¡Pobre de mi!

Pallás. (Resonando al costado de Dª Brianda.)

Lucias. ¡Pobre del Compite de Pallás!

Reina. (Ab Pallás.) ¡¿vos també?

Pallás. También jó.

Reina. (Ab horrible sarcasmo.) ¡Que
siga Compite en bona hora!

la Reina.
Pallás. (~~et Brianda~~) Sempre al horfa
he amparat Senyora. (~~et Dª Brianda~~
Virnic Brianda, vostre ignoscencia
protejer jo sobre, y deixau aqueixa
dona a solas ab son poder y sa in-
solencia.

Reina. Catala' intractable, recordaus
que soch reina.

Pallás. Vos que so noble no olviden y
honrat no olviden. Quant espuela
vante culsar y espasa vait empun-
yar, devant Deu. fin jurament que
en mi l'horfa tubaria si no un
pare, un protector; si no la protejis,
seria perca mi mes que menqua
deserecolit des honor; y aixó, no ho
fare' may, que soch de la rassa
unida de Cardona y de Pallás;
y lo que dich, ¡Viva Deu que ma
espasa ho sosté contra un, contra
dos, y contra els que convinga!

Aquí va mon quant y si destruyra
que devon de una reina parli de
aquesta manera, sin pera fero pro-
der bastant, que qui per la llei se
en son fit un altar, entre els reys es
Compte, y entre els comptes es rey.
(Pen va ab Brianda.)

Escena 13^a

Tots menes lo Compte y Brianda,
Escobar, (En adelantant de adelauntarse
a la porta,) Senyora!
Reina, (Ab sarcasme,) Deixa lo amar.

Es lo protector de Brianda.

Senyors, poden sortir.

(Ab la senya de la reina, la cort
sur, quedantse sols el Piqueros,
Escobar y Requesens. La reina
se dirigeix a Brusius March.)

Y en quant a vos trovador, amau
a dir al princep lo que haben pre-
senciad. Digauli que he tret a

sa querida de mon palau,
Ausias, A fe li diré y vos juro que lo
los guardará de vos tal record, que
ab lletras de sang se escriura sa
venjansa en la historia,
Reina. ¡ Minusbau!
Ausias, Fora injuria insultarvos,
I deixau-me are parlarvos ab ratió,
puig que per ma boca la missió vos
parla. Lo que jamay vos han dit
vostres minus cortesans, lo que per mal
fins vos han amagat, yo vos ho diré,
Bequerens. ¡ Vos permeteu insultar?
Ausias, Vostres lleis se que vos obligan
amagar los bruts als reis.
Escobar. ¡ Trovador! (Contenint ab un
Rei^{re} jesto als cortesans y jirantse ab or-
gull á Ausias.) Poden parlar,
Ausias, Si que parlare y vos juro que
sens emparix vos diré tot lo que
sento. Per vos avarra bandera de

guerra ha acabat, y per vos desterrat
plora el príncep. Trist espectacle es
el que ofereix abuy la patria; desordre
rapinyá y guerra, la fam mata a la
jent per els carrers, les ~~campes~~ son re-
~~gades~~ ab sang, tot es dol y tristesa
ab la sang de vos fills rega las terras
el llaurador; vos son la desgracia del
regne, a un príncep adorat, vostre am-
bicio li ha robat el carinyo de son pare,
son carinyo si; Per Deu, que en vos a
la mala reina va unida la mala
mare!

Reina, ¡D. Anuncias!

^{Vindria}
Anuncias, ~~Tal volta~~ algun dia en que
el poble vos malehira y no vos causi
estranyesa ma prediccio, y perseguida
fujireu sense trobar camparo, y aixis
com abuy haben acabat la ven eridant
«Arrera! obriu pas a la justicia del
rey!» dema, ja que del poble roben

la llibertat també la ven celcarà,
mesclada en lo foch de somaten,
pera dirvos; Empera! Obriu pas a
la justícia de Deu."

(Moviment dels cortesans que frac-
san de llansarse sobre Anicis March,
Reina. ¡Oh! Preneu-me a aquest traïdor!
Anicis. (Esposa en ma y mantenint
a vella als que volen fixarse sobre ell.)
¡Empera, canalla!

Escobar. ¡Ay de tu!

Anicis. Sagrat he de esser aquí, puig
que sou embaixador.

Escobar. De canalla bans has tractat.

Anicis. Si: mes no sou del poble cana-
lla; sou canalla del rey.

Reina. ¡Oh! Preneu-lo!

Anicis. En va ho mamen; ting el
fuero de embaixador. ¡Obriu pas!

(Ab va esposa sobre pas, y precipita
fora de la sala.)

Reina. (Desesperada a Escobar.) ¡Ho
mano y ho vull! Escobar preveu!

Escena 14^a

Dits y Brant.

Brant. (Abreventant sa vison a la
porta.) ¡Emera!

Reina. ¡Qui ab tal atreviment se
oposa a mes ordres?

Brant. Aquell que no obeeix a mes
reis que els reis de Aragó.

Reina. So la reina.

Brant. No; que m'habeu desprecit,
ho veieu cuant vos ditheu reina
de Aragó.

Reina. Capita' avisau als soldats que
venclin a ma persona.

Brant. No absen la ven, que ma co-
rona vos farà callar. (Son una
trompa de cassa tocant habali.)

Pogueres. ¡El habali!

Reina. Cor m'enganyas, ¡ay!

rogueras, ¡No per cert! (Per el
segon toth de halali.)

Reina, Duetta satisfeta mia ambició,
(Ab Brant.) ¡Pau! ¡D. Alfons ha
mort! ¡Toth reina d'Aragó!
(Brant confús, deixa courer l'
arma, La reina activa surt se-
guida de son capità y concellers,

Acte Segon,

Dimenys de Desembre de 1460,
La plassa de Sta Maria a' Bar-
celona. A la esquerra del actor,
la fachada de la iglesia. - Un
carner a cada costat del edifici:
en lo fons lo carner de las plate-
rias del qual se ven gran part.
A la dreta casas, una de ellas
ab finestra y porta practicables.
Escena 1^a

Son las cuatro de la mañana y

esta nevant. La nit es fosca, y un fa-
nal que penjá devant de la porta
principal de la iglesia, serveix pera
fer resaltar mes la fosquetat. Brant
está ajegut en terra ab lo cap apo-
yat en lo primer graó del temple,
com si dormís. A dalt dels esgrahons
acumulada junt al portál, se veu á
Dª Pnanda, inclinada sobre son
fill Feliph que apoya son cap en
los jernolls de sa mare, y al que cubreix
ab son manto com pera pre-
servarlo de la neu, que cau abun-
danta. Luego de haberse alçat lo
delo, son la campana de la iglesia,
y en seguida s'obra la porta, aparei-
xent lo bedell de S. Maria, que
diu los primers versos alçant un poch
la veu, y se retira immediatament,
sens reparar en cap dels personajés
que estan en la escena.

Becléll. Son las quatre, Fermi obert
lo temple a' vestras plegarias, La
festivitat de abuy ja saluclam las
compañias; ellas a' la oració del
canta vos convidam, (Entra en
lo temple,

(Brant continua immovil com
si dormís.)

Brianda. (Alta lentamente lo cap a-
xis que ha deixat de sentirse la
veu del Becléll.) ; Feliph!

Feliph. (Debilment.) ; Mare!

Brianda. Fill meu; ja han obert,
podem entrar a' pregar,

Feliph. ; Mare, estich mort de fret!

Brianda. (A part.) ; Ah! (Alta.) Vinga;
demanes mi a' Deu que us donga
consol.

Feliph. ; Ah mare! no te el cel pietat
de mi, ni de vos,

Brianda. (Ab lleujera repreensió.) ; Fill!

Eliph. Tant a nostra desgracia mentres
ha estat nevant ha contemplat
com tremolabam en lo portal del
temple.

Marida, Fill, no murmuris de Deu,
¡Perdonau-lo senyor!

Eliph. Men jo de fam y de fret, pero vos
mare... tota la nit vos he sentit plo-
rar sens sosiego.

Marida. Deu ha presat foeh en mon plor,
pera calmar mon fret: beneeixo
dongs mon plor.

Eliph. (Plorant y abraçant a sa mare.)
¡Mare!

Marida. (Estrenyentlo en ses brassos.)

Fill! (Apart.) Abancaume el cor
Deu meu, ó tingau de mi compassió.

Eliph. (Abantse y ajudant a calar a
sa mare.) Temiu roho mare; veniu,
pera vos a Deu pregare!

Marida. Jo pera tu. (Entran en la iglesia.)

Escena 2^a

Brant. Rogueras, en seguida Rogueras
Rogueras arriba por el carrer de Esqu
ra primer terme embolicat en sa ca-
fra y trabessa lo secho, apropant-se a
sa casa de la dreta ei cual porta d'at
tres cops acompassats. Sobra la porta
luego, y apareix Galceran de Regueras
cents. Rogueras se assegura de que
no haya ningun en la plassa puig
que no reparara en Brant que con-
tinua fent l'adormit.

Regueras. Gracias a Deu que habere
vingut. La reina d'impacienta y
desespera.

Rogueras. Fins ara no ha entrat en
sa casa lo Compte de Pallis.

Regueras. ¡Fins ara! Donchs ahont
ha passat la nit?

Rogueras. En lo Corwell de Tent.

Regueras. ¡Haya si vedat?

Roqueras, L'grave, Tot se subjà.
Roquesers, ~~L'grave, Tot se subjà;~~ Com?
Roqueras, No habeu sentit a l'au dotse
de la nit sonar la campana con-
vocant al Consell de Cent?

Roquesers, No per cert.
Reina, (Des de la porta.) ¡Roquesers!
Roquesers, ¡La reina!

Roqueras, (Saludant profundament.)

Senyora...

(La neu cau en menes abundancia
y acaba per parar de nevar.)

Vicena 3^a

La Reina, Roquesers, Roqueras,
(Brant que continua immovil en
son puesto.)

Reina, ¡Que li deya a nostre governa-
dor Roqueras?

Roqueras, Li deya que ja ha arribat a
Barcelona la noticia de la preso del
princep de Vicena, aixis es que men-

Des eixa part baixava de la ciutat
permaneix silenciosa entre les som-
bras de la nit, la part alta, tot son
remors, de jent que s'ajita, de llum
que brillan, de soroll de armes y de
crits de venjantsa.

Reina. ¡ Ah! ¡ aquesta ciutat d'impaciència
¡ Com! ¡ Patavirian a fer armis
contra son rey?

Rogueras. La cosa es mes grave de lo que
sembla a V. et. Els catalans Patavi-
ran a tot. La preso del princep de Via-
na los ha irritat, y si V. et. me per-
metés ferli una observacio...

Reina. Vos ho permeto.

Rogueras. Si jo fos de V. et no m que-
daria per mes temps a Barcelona,
Si arribes a saberse que la reina esta
aqui, la reina a qui ells acusan de
causadora de tots sos mals. y a qui
atribuixen la preso del princep,

capassos foren de apoderarse de ella
y guardarla en fianza mientras no
li fos tornat son estimat Carlos de
Viana.

ma. ¿A Sant Patre virian?

quesens. ¿Segueras de raho V Abno
esta segura aqui a Barcelona.

ina. Desafio a aqueix noble insolent
de que s'atreveixi contra sa reina.

Abdames ningui, sino vosaltres
sab que jo sigu aqui.

quesens. Pero va a saber el Compte
de Pallis, puig que vostra Ab va a
dispensarli la honra de anar a
sa casa.

ina. Lo Compte sera dels nostres,
Gracias a una casualitat he sa-
bit la arribada de Ausias March
a Barcelona.

quesens. ¿Ausias March es aqui?

ina. Aquí s'troba a preuar de haber

siguit el desterrat per el rey, de tots
los estats de Aragó y aquí se troba
també Dª Brianda de Vaca y son
fill Felip.

Rogueras; Que digen!

Reina; ¿Vos no sabiau res!; De que

serveix allavors el erraman a mans
plenas l'or pera tenir ajents y em
seus. Si; aquí se troban Dª Brianda
y son fill de retorn de Sicilia ahon
ja saben que amaren creyerent trobar
allí al príncep de Viana. Se que han
retornat sens haberse pogut trobar
ab ell, ja que el príncep se troba
a Mallorca, y adonés se que es
troban a Barcelona sens recursos per
haber siguts robats, en son viatge
per un corsari berberisco. El que au
cap al fort los veje desembarcar en
lo port me ha dit, que per les sebas
travous, sa situació deu ser molt

apurada. Fassin vos serà buscarlos,
puniq' que d'hauran acullit a' algun
convent. Trobaurmel, y allavors... ya
saben lo que tenim resolt.

Pogueras, Perden cuidado e l'hesa,
reina. Lo ab lo governador veuix a' ven-
er al Compte de Pallás pera abran-
del a' nostre partit. Pogueras vos
espero en eixa casa avans de una hora.
(Pogueras soluda y surt per lo car-
rer de la plateria. Bequerens y la
reina surtan per lo carrer esquerra
del primer terme. Brant solsa
y els segueix.)

Escena 4^a.

Amicus e March.

(Ariba ab molta calma per lo car-
rer esquerra del segon terme.)

¡La pau!... sempre la pau! La pau
per tot! Dull morir y lo cel en mon
cami m'oposa una barrera....

¡Senyor! ¡Senyor! ¡que cruel es mon
destí.

Lo a una dona jove y hermosa
he estimat com sols una vegada
destima en la vida, y vos habeu bol
gut que jo trobas en ella la querida
del princep de Viana.

Del princep, ¡Senyor!... del que jo
he estimat com may un guerrier
estimar ha pogut, de aquell de qual
causa soch soldat, de aquell de qual
pit soch l'esclut.

Y en tant que jo sofreixo, ploro y
callo pres en les llasas de ma leul
tat, ella ara li estara dient "Fadloro
palpitant de amor entre ses brassos,
¡Que poch ja esperar en la terra
ahont mon cor explota? La mort,
si, ... ¡Senyor, daume la guerra, y
jo en la batalla a buscarla ire.

Escena 5^a

Assisias March. Brant.

Brant. (Arriba per el mateix puesto per-
hont havia marchat pochi moments
abans. Entre ell mateix.) Son ello, si.

Assisias. ¡ Brant!

Brant. ¡ Senyor!

Assisias. ¡ He trobat al fi! No trobo ni
un sol amic en esta ciutat. Reque-
rens es traïdor a la causa; Becunmont
es a Lleida, Merimont esta ausent,
y el conceller Destorrents en lo concell
ocupat no ha pogut rebre. ¡ Tra de
Deu! ¡ ha empenyat la desgracia en
en perseguirme! La de esperar desespero,
¿ et que habem vingut aqui? ¿ et queda
algun diner?

Brant. Senyor, ni una malbatió.

Assisias. ¡ Pobre, sense llar sense pa ma-
trixenda confiscada, proscrit, sols la es-
pasa m'han deixat!

Brant. ¡Capitá!

Assias. Ab Sicilia tornarem demanat
caritat, que fora desatino quedarse aquí.

Brant. ¿Res heben sabut?

Assias. Que s'ha ja firmat la pau: que el
rey es a Lleida, que el príncep ha mar-
chait pera reunirse ab ell. Es cosa ja de-
cidida Brant: la causa es perduda.

¡Per Deu que es implacable lo desti-
al aquesta causa: noble y santa es,
y sucumbeix en Aragón com ha cai-
gut en Navarra. La Reina ha estes
los llansos infernals de sa ret; Que
falsels son las intrigas de eixa dona.

Brant. Ja que sou el príncep conseller,
amenisen ab ell.

Assias. No ho vull.

Brant. ¿Perque?

Assias. Primer, perque estich proserit,
y despres, perque no ho vull.

Brant. No enteny la raho.

En un misteri que ha de ignorar
lo mor. Disposat d'arçar
mèi a hon hayajè guerra: no obstant...
no se... apresca de la concòrdia me ha
semblat notar certa agitació, certs
remors, a la nit he notat moviment
del poble, crits, clamors... La ciutat
d'ajita ansiosa.

Si, capita, passa ^{alguna cosa} ~~el~~ l'estraor-
dinaria (Genyalemènt la casa de la
que ha sortit la reina). Veyen aquei-
xa casa... Eixa casa donchs me sem-
bla sospitosa: ó jo he vist visions ó
d'ella m'ha semblat sortir...

Qui?

El diable.

Brant!

O per millor dir la reina, y á
fe que d'ella ó el diable, no se
qui es mes malvat.

(Abmirat y persuasiu.) La reina!

Brant. L'ab n' exogueras, disfrassada
y cautelosa.

Abrian, Abisco es molt misterios si
dius veritat.

Brant. Veritat dich, y sacurto es gra-
ve puig que a casa deus hi ha
ficat el diable.

(Esasminan la casa y parlan baix.)

Escena 6^a

Dits, D^{ca} Brianda Felip.

(D^{ca} Brianda surt d'el temple ses-
tenint a son fill cual debilitat
apenes l'hi permet moures. Conuen-
san a baixar els escalons sens esser
notats per los altres dos personatjes,
que continuam esasminant la ca-
sa y parlant en veu baixa.)

Feliph. (Debilment.) Mare; ting fam!

Brianda. Deu meu! ¿Que pot fer
una debil dona? Si en bloc de fan-
set tinguessis, ma sang d'aria a

beurer at darida.

Feliph. (Mes debil y deixarse caure
en lo primer escelo.) ; Bing fann
maire, jo m moro!

mandra. (Abraant lo ab desesperacia)

; Feliph. (Abant lo ccep y las mans
al cel.) ; Senyor. ; Vos contemplan

aixo. ; Que espero. (Llensant una
delicant miracula.) Veix jent.

(Llensant un crit.) ; Ah. (Ajau a
son fill als escalons, se cobreix ab
son merito, y acostantse a Ausias

March. Hi esten sa ma tremala,
y clui.) Caballe, ; una cumoira
per amor de Deu!

ausias. (Tiraute repentinament.)

; Aix veu...

mandra. (Reconeixentle.)

; D. Ausias. ; Ah!

ausias. (Abant.) ; Qui sou... ; Qui?

Per compassio. Mes, ay! no ho figau,

lo cor me ho ha dit! ^{revelat!}; Dª Brianda
vos!...

Brianda. (Apartant-se el mantó.) Tosca
Anis. ¡Vos!; Dª Brianda!; Deu meu!

Brianda. Jo que per el mon veia mo-
rint de fred y fam. En la situació
que veyer a Barcelona he arribat;
vos no permetereu tanta desgracia
; calmen mon maternál martiri!
donme un tros de paper mon fill.

Anis. ¡Vostre fill!...

Brianda. (Senyalant lo graho ahont
esta caigut.) Ah!

Brianda. (Anant ahont es Felip y al-
santli el cap.) Pobret!; si esta jelat!

Feliph. ¡Mocere!

Brianda. (Corrent a ell y prenentlo
en brassos.) Fill meu aolorat!

Brianda. (Per a si.) ¡Que d'ahir de mi si
els deixes aixis els deixes!; Oh! aixó
no será! (Furt per el foro corrents.)

busias. (Pera si sens reparar la fugida
de Brant.); Ella!; son fill!; jo sen-
se recursos!; Maledicció! Deu ha vol-
gut provar a prova mon cor; Cor, sofreix
y calla! L'honor, es ton deber; Mis-
ericòrdia Deu meu!

Brianda (Ab son fill a la faldola, plorant.)
Aumaina!

busias. (Desesperat.) No vos sapich dar,
mes he de demanar per vos, .. algú
ve per allí.

Escena 7^a

Dª Brianda y Feliph en los esca-
lons del Temple. Busias e March
en mitja de la escena. La Reina
del bras de Galberrin de Pequesens,
que arriban per la esquerra, comen-
ça a travessar lo teatre. La reina se
cobreix ab son mantó y Peques-
sens embolica ab sa capa.

Requeresis, Senyora, allí veïte un home
Aturias. (Ab baixant, y ferenç la gorra,
; Si compassió femi de una mare
que plora, una d'una moïna per el
son amor de Deu!

Reina. (Ab part.) ; Aturias March!
(Mirant a totes parts y vejen a
Dª Brianda y a Feliph.) D'ells també!

Requeresis. (Ab partant ab la ma la gorra,
que els hi estén aturias, per passar.)
Perdoneu jemma!

Aturias (Inoistent.) ; Senyora!

Reina. (Ab altives y passant de March.)
; Ennere el mendigant!

(Requeresis y la reina prosegueixen
son camí y entran en la casa.)

Escena 8^a

Aturias March, Dª Brianda Feliph.

Aturias. (Ab los ulls fixos en ells.) En-
nere lo mendigant!... ; Bé per el
consol!... (Com si se li occurs una idea.)

si; ara ho recordo; he sentit a dir
que s trobaba aquí lo Compte de
Pallás. Senyora; veniu ab mi ve-
niu; ens habem salvat.

manda. ¿Que diu?

curias. He recordat que aquí veniu
un amic; lo Compte de Pallás.

manda (Ab ansietat.) ¿Abon es?

curias. Lo trobare.

manda. (Abant las mans al cel.)

¿Gracias Senyor! (Ab juntant a al-

ser a son fill.) ¿Vina fill meu!

¿ens habem salvat! (S'en van

per el segon carrer esquerra. Al

mateix temps que aixos surtan,

apareix per el fondo el Fogueras

que se dirigeix a la casa, pero abans

de arribar a ella, la reina ^{entra} ~~sur~~.)

Excena 9^a

La Reina, Fogueras, després Bequiesens.

ma. ¿Los veheu allí? Seguintos y...; ya saben!

Requesens, Senyora, allí veith un home
Atusias. (Abansant, y fasant la gorra.)
; Si compassió femi de una mare
que plora, una veu moia per el
san amor de Deu!

Reina. (A part.) ; Atusias March!
(Mirant a totes parts y vejen a
Dª Brianda y a Felip.) D'ells també!

Requesens. (Aparant ab la ma la gorra,
que els hi estén atusias, per passar.)
Perdoneu jemma!

Atusias (Insistent.) ; Senyora!

Reina. (Ab altives y passant de March.)
; Empera el mendigant!

(Requesens y la reina procegeixen
son casni y entran en la casa.)

Escena 8^a

Atusias March, Dª Brianda Felip.

Atusias. (Ab los ulls fixos en ells.) Em-
pera lo mendigant!... ; Bé per el
consol!... (Com si se li occurs una idea.)

si; ara ho recordo; he sentit a dir
que s trobaba aquí lo Compte de
Pallás. Senyora; veniu ab mi ve-
niu; ens habem salvat.

rianda. ; Que diu?

rianda. He recordat que aquí teniu
un amic; lo Compte de Pallás.

rianda (Ab ansietat.) ; Ahon es?

rianda. Lo trobare.

rianda. (Abant las mans al cel.)

; Gracias Senyor! (Ab jactant a al-

ser a son fill.) ; Vinga fill meu!

; ens habem salvat! (Per ven-

per el segon carrer esquerra. Al

mateix temps que aixos surten,

apareix per el fondo el Fogueras

que se dirigeix a la casa, pero abans

de arribar a ella, la reina ^{entra} sort.

Escena 9^a

La Reina, Fogueras, després Requesens.

rianda. ; Si vegeu allí. Seguintos y... ; ya saben!

o' est portem devant del conceller en cap.
Braut. Si m'hi deixes porta, ni vos al termo.
Agum. ; Haube!

Gabriel. ; Pillo!

(Los hombres del poble amenassan
a Braut. En eix moment se presenta
Pere Destorrents. Vesteix de Conceller
ab la gramalla vermella.

Escena 11^a

Dits. Pere Destorrents.

Destorrents. ; Que es lo que aqui passa?

(Tots s'aparten y saludan respectuo-
sament.)

Bonaola. ! El conceller en cap!

Gabriel. Aquest home ha entrat en
ma casa, y m'ha robat.

Destorrents. ; Que vos ha robat?

Gabriel. Un pa.

Destorrents. (A Braut.) ; Es cert?

Braut. Cert es.

Destorrents. ; Com es que has estat tan

atrevit?

ant. Perque he vist a una mare y son
fil que es morian de fam, y en va
imploraban a la providencia.

torrents. La teba falta es molt grave
puig que ets catala y ets soldat.

Un tros de pa ningun el nega; se con-
cedeix ab gust al que el demana;

y sempre es culpable el que l'roba,

¿Perque no l'demanaves?

ant. Jo no demano aumonia,

ni la vuy.

torrents. El malehit orguell s'ha fet
cometer el delict.

ant. ¡Delict!

torrents. Toda falta, s'ha de castigar.

Atixis doncs, considera la que has
comès; vull que tu mateix la judiquis.

ant. ¡Jo!

torrents. Tu mateix, y vull que si-
gas recte y justissier.

Prant. Tu que volen que dicti ma sen-
tencia, vaita a dictarla; mes abans,
suplicham' ocoldeu.

Quise conys jo tenia euant ple
de amor y entusiasmo me vareite
abassar de ma patria las banderas,
y en las galeras embarciet ahont ondu-
labam las senyeras de Arago verredoras
en los mares italianos, dirijint el rumbo
a las costas moras; en los Gaebes y en
Tripoli brillaren victoriosas las armas
castelanas, y alli un insignificant
numero de los nostros dissipá las tur-
bas mussulmanas com dissipá el
furn la Flamontana. Conquistades
las costas moras, guanyats ses tresors
y rompiet son poder, "Veniu Almog-
gaders, nos olique el rey; a passejar
ab nou brill las banners de Arago per
altres mares" et Italia nos dirijirem
y ab ell combaterem, y en Salerno

y en Abruzzo en Terraclina, de
Calàbria la rica, de Napols la her-
mosa, clavarem ^{Federal} la bandera; Viva Deu
en la torre mes alta y orgullosa. To
fui qui la deixà enarbolata en
Santa Sofia, y mirau en mon front,
~~la honrosa ferida, que del tremendo~~
cap de ferro la honrosa ferida.

Cisca es ma historia; en vint bata-
lles he lluitat y cada ferida de
mon cos, al combat recorda un titol
de gloria. Si ja que abuy una falta
he comes, es just pagarla; y essent jo
jutge yo mateix, me condemno per
lo que per ma patria he sofert, a ser
a espensas de ma patria mantingut.
(Murmurs entre el poble.)

torments, Silenci! Per G. Torati, que rahó
de aquest home, Qui ha estat bon sol-
dat y bon patriota derramant per la
patria sa sang, mereix per ella ser

mantingut. (A Gabriel.) Jo abonaré
lo que vos ha pres. (A tots.) Poden
marchar. (Van marchant per el foro.)
(A Braunt.) I vos quant seritiu la cam-
pana tocant á sonar, aneu sens
cuidado al palau del consell y vos
prometo que tornareu á ser soldat
de la patria. (Per va per el fondo.)
(Braunt per el carrer esquerra pri-
mer terme.)

Escena 12.^a

El Compte de Pallás Amicus Mars
(Veniu per lo regon carrer esquerra.)
Pallás. Aquí dech esperarlos. Veniu, y gra-
cias dono á la fortuna que ^{me} permet al-
tre vegada ser protector de eixa infe-
lis criatura.

Amicus. Es una dona verdaclerament dig-
na de l'astima. Ja saben que va anar
á Sicilia en busca del princep de Vidua,
cuant ja las riberas de Mallorca deeban

asilo del príncip. Al veure's sola en
terra tant llunyana y sens recursos,
puig que una nau corsaria en son
canu' l'hi robà' son candil, va voler
retornar, y una galera, ~~de~~ per caritat
la conduí a Catalunya.

Ellis. Vos també molt habreu sofert.

Junias. Dos anys fa que la ingrata for-
tuna es complau en llansar sobre
mi las mes negras desdichas. Desde

que D. Joan y aqueixa dona mal-
vada ocupan lo noble trono de Aragó
que veitia vagant proscrit per terren
estranjer. Per si aquí ma desdicha
em portá ahort me creya trobar a
Carlos com sempre ab lluita ab lo
rey, y novament veitia ^{enfangarse} en fangarse
ma estrella.

Ellis. Ja no marchareu, puig que en
ma casa trobareu pau y ventura.

Junias. Ohidau que está preguntat mon

cap, y que per tot arreu me buscan?
Pallàs. És que vos no sabeu que el rey ja
ha romput lo tractat y ha comensat
la lluita; vos no sabeu que Barcelona
abuy rom sas encadenas. Al príncep
son pare a pres a Lleida cedint a las
astucias de la reina; mes, a la veu del
romitent abuy orgullosa Palsarà
Catalunya.

Ansias, ¿Que diu?

Pallàs. La veritat. Abuy d'aquesta terra
acaba la desventura. Ab vos conto
Ansias March.

Ansias. Sempre D. Hugo. Mentres
mon cor alenti, may mon bras fera
falta a Catalunya, y ja que abuy me
cria ab belica veu, yo vestire del sol-
dat la armadura, yo volare a la lluita
que ma vida a tu et pertany mare
patria; y vulga Deu entre los brous
defensors d'anne honrosa sepultura.

llas. ¡Antes morir, que consentir que
siguiera la materia patria de vos fue-
ros tomba!

Amias. ¡Antes morir que contemplar
hepitiada la santa libertat de
Catalunya.

(Se veit dintre lo remor del poble
que s'acosta.)

Escena 13^a

Lo Compte de Pallós, Amias e Marell,
En seguida Destorrents ab altres con-
cellers, Gabriel, Romada, Bonint,
Homens y donas del poble.

llís. Ja son aquí.

Amias. ¿Que significan eixos remors?

llas. Que venen a proclamar lo somatenit.

(Comensa a emplenarse la escena de
homens y de donas que venen tots per
lo fondo. Detras del poble apareixen los
dos trompeters del Consell, luego dos
masses ab frajes negres y berrinells ab las

massas altes, precedint al conceller
en cap, Pere Destorrents que va seguit
de altres dos concellers uniformement
vestits com ell, un dels quals porta
^{enrotllada}
la bandera de S. Jordi. Al ~~lloc~~ cos-
tat d'els concellers van sis homes,
portant grans manats de matas o
erbas ensesats; venen luego varios ca-
ballers y ciutadans honrats de Bar-
celona y tancau la comitiva altres
homenes y donces del poble. Pere Des-
torrents se coloca en lo centre, y a ses
costats los dos concellers, Pallás, Abu-
stos, los caballers y los ciutadans.
Primit que ha entrat per la esquerra,
Passa a son senyor. Lo poble esta es-
perjit per la escena. Los sis homes
que portan matas ensesats se colocan
en lo fondo, Sonan las trompetas abans
de parlar lo conceller.

Destorrents. (Ab solennitat.)

Poble de Barcelona are oyets
 lo que la patria per mia veu ordena,
 La lley venerada del Princeps man-
que, al poble catala' aqui congrega;
 Bon Francescint lo rey la fe de la
 concordia del Princeps de Vienna de
 pres a Lleida, de la santa moral,
 de la justissia, d'els usatjes de eix
 poble en escarmi, y a nostres bons
 lleyals diputats los ha donat orgu-
 llos eixa resposta: "Digau al poble
 que del rey la ira de mort y de ester-
 min es mensajera." Al saber això
 lo Consell de cent, ja per mes temps
 sa virtut no refrena; las portas de
 la ciutat s'han tencades, y forta guar-
 dia queda en ellas, a tota pressa pera-
 botar en lo mar, s'han manat armar
 vint galeras, y ha resolt per fi que sia
 proclamada la consuetud del Princeps
manque. Que ho anuncien trompetas

y campanas! Tremoli de S. Jordi
la bandera! y al crit repetit de
¡Via fora! Armis lo poble en soma-
tent de guerra. ¡Via fora somaten!
(Los sis homens agitant ses ma-
tas de erbas ensesas, sonan las trom-
^{sonen las}petas, y campanas que tocan á
somaten, y lo poble repeteix los crits
de "Via fora somaten" donats per lo
conceller. Abolta animassió y movi-
ment. Al dir ses ultimas paraulas
Destorrents, ha pres la bandera y la
tremola.)

Ausias. Dame D. Pere á guardar eixa
bandera. Que en mon bras la confis-
sa patria y allí ahont mes se ensan-
ya la lluita, allí vos juro que victori-
sa de Catalunya s'arborará
la bandera.

Destorrents. Considerem que no sob de
honor, si que s'ambe de llegat de mort

es cari sempre eixa bandera: en
nom de la patria vos ho previny,
sols deuant del Consell vos podeu
presentar ab ella vencedor o mort
sens ella.

urias. Sagrat arde la patria mon cor in-
flama, y jurament feta de quae-
darta. Jo vos juro, donchs que la ban-
dera catalana de S. Jordi he de fer
que victoriosa los dos camps la vejim,
cuant al rey y als seus Castellunya
enviara son criat de guerra. (Preu-
la bandera del Conceller, y la tremo-
la.) A qui Catalans; baix eixos plechs
los pits nobles fan gala de son valor,
Qui mor per la patria, de la gloria se
li obran de bat a bat las portas de
diamant. Qui de amor patrio escam-
pa sembradura, fruits de virtut y
gloria reculleix. Seguiu tots mon ex-
emple catalans. Puig que eixa bandera

me donant à garder, ya sol he
de tornar à Barcelona ab ella ven-
cedor, ó mort sens ella. ; Via fo-
ra, somaten!

Poble. ; Via fora!

(Per dins un crit desgarraclor.)

Escena 14^a

Dits, Dª Brianda, que entrará
donant mostres de la major deses-
peració y angustia.

Brianda. (Desole dins.); Auxili!

Destorrents. ; Cixa ven?

Pallás. ; Dª Brianda!

Ausias. ; Ho Deu!

Pallás. ; Senyora!

Brianda. ; Meu robat mon fill!

mon consol!

Ausias. ; Qui?

Brianda. ; Po ve... la reina. ; Pogueras...

ells... ; que se jo... l'infern!

Ausias. ; La Reina! ; Deu etern!

Prant. El diable aquí la ha conduida.

(Entra precipitadament en la casa.)

Destorren'ts, ¡La reina, diu!

Pallás. Si; vos maguiavelichs plans, a' Barcelona la hem conduida.

Destorren'ts, ¡Y esta aquí?

Prant. (Sortint de la casa.) Tu no hi es,

quisias, ¡Prant!

Prant, ¡Descurideu! Detras ella jo ire, y vos tornare' lo fill que haben perclut, (En va corrents.)

Prant, ¡Vils! me l'han robat; y ab eixa calma vos quedau. No teniu curima,

(Pallás parla en secret ab Destorren'ts y aqueix dona algunas ordres reservadas a' varios hommens, que se allunyan.); ¡Y vosaltres sou els que de la patria oprimida vol'rompre las cadenas? Merits sou tal vegada, tal volta sou pures, ¡y permeteu que de sos mateixes brasses arranquin els fills a' llurs mares?

Ausias. ; Senyora, per pietat!

Brianda. ; So la venjansa! Debit dona so,
mes al combat jo sabré concluirvos, de
orgull bat mon pit euant i invoca
lo nom de la patria;; Benen pres a
mon Escorles, a mon amant y a mon
fill tambe;; Pes podra refrenarme!
; Glamp verca de mort ma mirada!
; Una esposa, un arnes y un caball!
etl manso anyell veureu convertit
en tigre sanguinari!; Catalens, a
mi!; Causa es de tots la causa de la
patria! Esposa y mare, a vosaltres me-
lliga lo mateix desti. Lo de la gloria
el camí vos mostrare, al invocar la
memoria de mon fill. Catalens,
del princep de Viana es fill, lo fill
que a mon amor han robat.

(Grant moviment y extrema agitacio
en lo poble al sentique i tracta de un
fill del princep. Altes i acostan a
Dª Brianda com arrastrats per un

moviment magnanimel de simpatia.)
(*el gabinet de la esposa del que de mes, apropi.*)

A la luita la campoman vos crida,
y nostre país follét siga de foeh que
fassa tremolar la terra.; Via fora so-
maren!; Venjansa y guerra!

ds. Guerra. (Corran detrás de Dª Brianda
da que s'en va per el foro blandint
l'espasa.)

Acte 3er

12 de Maers de 1861.

Saló en lo palau de Barcelona.

En lo fondo, un balcó. A la esquer-
ra una porta que es la de la cam-
ra del príncep. A la dreta des por-
tas, essent la que está en primer
terme, la camera de Dª Brianda.

Es de nit y haya llums sobre las
scaules. Desde lo balcó obert de bastá
bast, se veuen las casas de Barcelona
iluminadas en demostrassió de
alegría. Tunt a la porta de la esquerda

un grant retrato de eos enter de
Pere lo Grant, que amaga una
porta secreta.

Escena 1^a

El Compte de Pallás, Destorrents,
nobles, Caballers, Ciudadanos, Con-
cellers, Patjes y Ballesters, Rogueras
se passeja per el foro indiferent a tot,
Lo Compte de Pallás dret en lo bal-
có, figurant que parla al poble reu-
nit a la plassa. ~~Detornere~~ d'ell
haya dos patjes, dels quals lo un
está ab lo casso del Compte en la
ma, y laltre ab una antorcha.)
Pallás: Ciudadanos: per fi ha arribat
lo dia, y aqui lo princep tenim;
formemli una familia en cambi de
la que ab alevosia sa cruel ma-
drastra l'hi ha robat; Visca Carlos pri-
mojenit de Aragó y de Sicilia!
Poble. (Desde dins.) ; Visca!
Pallás. (Ab el Patje que te la antorcha.)

Presaràs eixa antorcha en lo balcó;
engesa la vengrà el poble, y aprendrà
à judici per ella, que si pura sa llum
brilla, la fé del patriòtic entusiasme
se trova viva en vostres pits.

(Lo patje la coloca en lo balcó.)

Pallás. (Dirijintse á Destorrents.) Be per

nostre valent poble de Barcelona!

Do en va ^{de foyra} blasona de noble, mirau lo

com mostra sa alegria concurrint á las

plegarias dels temples, y en las lumi-

varias dels carrers.

Destorrents! ^{¿ha Reina?} I ha quedat á Vilafanra, y

Pallás a fé que de bona s'ha salvat. Volia ab

lo princep venir de totas maneres, mes

ho habern sabut impedir, perque si

arriba á venir, s'aba el somaten, y

may mes s'ou parlar d'ella. (Repa-

rant en Roqueras.) Mes... digau; ó jo

veia visions, ó aquell es Roqueras.)

Destorrents. Si.

Pallás. ¿Que ve á fer aquí aquest home?

Destonants. Ha arribat fa poch de la cort
missatjer y ab lo princep vol parlar.
Pallas. Me dona molt que ^{dicorret} ~~presser~~ ven-
rer aqui aquest conseller. Es home
de mala lley, y sort se de ver embai-
xaclor, que si no...

Escena 2^a

Dits Anusias e March que surt de las
habitacions del princep porta esguerra.
Anusias. ¡ El Senyor protonotari del rey!
Roqueras. (Avansant.) Lo vech.

Anusias. (Sense mirarlo y ab desolery.)

Lo princep espera.

Roqueras. Vaita. (Entra en la camera.)

Anusias e March. (Dirijintse als que estan en
escena.) El princep á vos lleyals defen-
sos abuy voldria veurer, pero está cau-
sat, y la nit abansada, y lo temps be
á robarli aquest missatjer. Vos prega
dony que el perdoneu, y fiat en vostre
amor, abuy podrá descomisar. Demà
matex se presentará al consell de

y demostrará son contento á
Barcelona.

Horrents, Que vingat, y desma, ja que aquest
honor ens dispensa tot Barcelona
ab molt plaer demostrará son amor
al princeps de Vianna.

(Sortan tots per la segona porta de la
dreta, menos Pallais.)

Escena 3^a

Lo Compte de Pallais Anuncias March,
Pallais. ; Sab lo princeps á solas deixau á
eix home, D. Anuncias?

Anuncias. Aixís lo princeps ho ha volgut.

Pallais. Aqueix home es un traicló, un mal
voit, de Judas te la cara. ; Sab lo princeps
que li han robat lo fill?

Anuncias. No sab res; encara no ha vist á D^e
Brianda; aquest matí cuant ha arribat
m'ha preguntat per ells; li he ocultat
la desgracia, mes s'haurén de prevenir
cuant s'ogueren s'en vagi, perquè de se-
gür que preguntará per son fill y sa esposa.

Pallás. ¿Tres sab de son fill?

Ausias. Res.

Pallás. ¿T de Porant?

Ausias. Menos. Res. Ha sabut d'ell en tres mesos.

Pallás. ¿Cosa rara! Tal volta pronomer de la reina...

Ausias. Avemts crech que s'haurán mort; si es aixís, yo perseguiré al assassi; encara que s'amagui en las entranyas de la terra.

Pallás. ¿Am volen creure D. Ausias?

Ausias. Digau.

Pallás. Ja que clarament se veu que la reina va robar a Felip, Rogueras ha de saber a hon lo tener, apoderems donchs de aquest vil Rogueras, y ó ens diu la veritat ó lo guardam en fiansa.

Ausias. Es embaxador.

Pallás. Perca homens così en Rogueras, no haya lley ni fuero que valga. Feu atenció. Lo ab majent en situaré a la plouza, mentres vos esperareu a que surti

de la cambra, si parlareu, si confessa,
trobaréu sortida franca, y si nega,
aqueixa nit, dorm en la cobatella
de ma casa.

Amias. ¿ Com vos avisare?

Alis. Es veritat, no se me havia ocor-
regut; mes... ja ting lo mecli. Eix baco
dona a la plassa... si aquesta antor-
cha segueix encesa, se salva, pero si al
sortir d'ogueras veix sa llum apaga-
da, m'apodero de ell.

Amias. Molt be está.

Alis. Que no ho olviden Amias. Si se
apaga la llum, l'apagafo, y si queda
encesa se salva. (Pen va per la sego-
na porta de la dreta a temps que
Dª Brianda surt de la habitacio.)

Escena 4^a

Dª Brianda Amias March,
Brianda. ¿ Amias!

Amias. Dª Brianda! Sempre tristay
plorosa, sempre lo dolor grabat en

vostre cara.

Brianda, ¿Que saben de mon Felip?

Ausias, Res.

Brianda, ¿Res, y estranyen ^{mon} si ploro? ¿A
una mare que a son fill han robat
volen que ab resignat semblant engan
yi a tots y a mi mateixa?

Ausias, Deploro a fe senyora el veureu
tan trista y aflijida.

Brianda, Vingué al mont entre dols y
desgracias; ¿Feli vos troveu a qui las
penas no destrueixen la dicha ni el repós?

Ausias, Femi raho a fe...; So molt dichós!
¿Que importa que el dolor estiga ab mi,
y en mi siga etern! Un dia jo adoraba
a un anjel de hermesura, y mon pit
desgranat cerniaba aquell tresor, no ha
bia tingut la imponderable dicha de sen
tir de ses llabis un "Tot a l'instint". La
guerra lluny d'ella amparta, mes
sa imatge sempre em seguia, Son re
cord de amor era mon encant, ma vida

de sa vida dependia... per fi, vareixa
retornar, y evant foll d' amor, y de di-
cha lo cor ple, amaba a rendir ma
anima als seus pens, vareixa saber
per mon etern torment, que son pit
com la flor del mati se habia obert
al sol de altres amors. Judicau are sen-
yora, si he de ser ditchos.
manda. Callen, callen!... Que son vos-
tres dolors, comparats ab los meus?
Crua lo mon una horfana com flor
que el vent entre sas celas porta, y un
princep que la troba en son camí, pera
manseba la recull. De tots despresia-
da, de la cort la llansan com erba
corrompuda: y va ab son fill als brassos
de casa en casa mendigant sa vida.
y per fi, evant saben que tant sols respira
y viu per son fill que es son amor, que
tota sa sang pera donli li sembla que es
poca, li armencom; infames! de ses
brassos, fent filagarses de tot son cor.

¿Es això sofrir? ¿Es això pensar?
Anírias, ¿Tenyera!

Brianda, (~~La~~ augmentant sa recon-
centrada desesperació.); Això es dolor
això es portar lo llanito per arriach, la
pena per infern!...; Deixa'mne d'onges!
Jo soch la oia que se arrastra en torbe-
lli impetuós, deixa'mne d'onges correr,
¿es mon destí? Deixa'mne plorar, vull
estar sola!

(Anírias e March, fonclament commo-
gut no atrevintse á turbar aquell
extasis de dolor, s'en va per la esquer-
ra entrant en la cambra del príncep.)

Escena 5^a

Dª Brianda,

¿Sola si ab la febra que'm ^{consumeix} ~~eterna~~!
¿Sola si ab lo plor que'm crema...
¿Sola ab mon ardent dolor que
mit en son anatema, llansar vol
qué Deu sobre mon front. (Peribea
un petit soroll, se jura mija, y ven jura

lo retrato de D. Pere, descubriunt la
porta de un passadís secret.)

Escena 6^a

Dª Prisca de la Reina.

Prisca. (Sorpresa.) ¿Qui es? (Veyent
apareixer á la Reina, y reculant.)

¿Deu etern!... La Reina!

Reina. (Ab orgull y aclestantse.)

La Reina, si:

Prisca. ¿Y vos atreviu?... (Animant
se per graus y llansantse á ella.)

Lo cel vos llansa al meu pas.

¿Mon fill!... ¿Ahon es?... ¿Que si ha-

ben fet? Digueu; digueu per pietat

si vos ha quedat lo mes petit bossi

d'anima!; Vos me'l haben robat!

¿El vull!; M'entenieu? Vull é

mon fill! Tornau-me'l, ó mon furor,

puig que aquesta estancia á tre-

pitjar vos haben atrevit; jo mateixa

á los iras populares vos entregare!

Reina. ¿Silenci!

Brianda. (Fera de si!) Criolare!...

Beina. (Ab imperi.); Si sensi dich!

Si dins un instant los meus no
m veuen, rodara lo cap ensangran-
tat de vostre fill! Si en tornar lar-
do, la vida ha acabat.

Brianda. (En cual esperit obriu eixes
paraulas una reaccio completa.)
¡Ah! no, no... ja ho veuen... ja callo!
mirau per Deu que aqui no estau
segura... En mal hora haben vingut
; Poden venir... preneheus!... Per Cristo
salvau Senyora!

Beina. (Somnienta.) Segura estig: no tin-
gam temor! Las rebuts groixuelas pa-
rets de est palau m'ofereixen per
secrets corredors camins subterrans
y segurs. No temen.

Brianda. ¡Es que... vos ho haben dit... mon
fill es fiansa de vostra vida!

Beina. Luego m'entornare!

Brianda. ¡Per Deu no tarolau!...; per Deu

vos ho demano!

Reina. Pero davants vos diré a lo que he

vingut, ja que he vingut per vos,

Reina. ¡Per mi!

Reina. ¡Escoltau-me!

Reina. (Mirant ab angustia a

totes parts.); Digau promptly per

pietat!; Compadeixeu de ma em-

gustia senyora, y de mon plor.

Reina. Escoltau. (Baixant la veu ab

misteri; prossegueix ab acent següer y

tranquil, com si s'tractés de una co-

sa que no pot oferir ^{veu} d'uptar.) Lo

princep de Vicina, es motiu de dol

y de desgracia pera el pais, y men-

tras visca eix home, per ell es cosa

vana; lo publich repós es sols un nom.

En un mar de desgracias y de hor-

rors, la patria esta sumida y la eleji-

da son vos, pera acabar ses penes

y pesars.

Reina. (Sorpresada.); Lo!

Reina. Vos. (Baixant encara mes la
veu y ab mes misteri al mateix
temps que traia de sa escancela un
petit frasco.) Merçiu, aqui vos dono
lo veneno. (Moviment de estranya-
sa per part de D^a Brianda. La reina
prosegueix sens immutar-se y ab la
mateixa tranquilidat que abans.)
Es actiu, segur...; No haya crueltat!
Mori aquesta nit lo princep de Via-
na, y un pais desgraciât, demà
vos deurà sa clichea y sort.

Brianda; Senyora!

Reina; Ho entenen!...

Brianda.; Da mi, a una mare pro-
pasa que doni la mort al adorat
pare de mon Feliph!...

Reina. No haya temps a perdre.

Un sol instant que en retornar
jo tardeni, a vostre fill pot ser fatal!

Brianda.; Ah!

Reina. Escolheu. Una hora vos dono

de temps. Decidivus prompte. (Dei-
xant lo frasco sobre la taula.) Aquí
vos deixo el veneno. ¿Habien entés?

vianda. ¿Senyora!

Reina. La vida de vostre fill, de vostre
decisió depen.

vianda. ¿Etern Deu!

Reina. La seguir del butai sobre son coll
esta desada. ¿Volen el fill? Doncs,
que mori Carlos.

vianda. (No poduentse ja reprimir per
mes temps.) ¿Reina infame, ma-
^{desapregada dembutada}ladrada descastrada, vos no temeu a Deu!

Reina (Ab sorris horrible.) No temo res,
O el princep, o Feliph. O el veneno
abuy falta la existencia del princep,
o a Deu emio l'anima el aquest ser
que haben presat al mon.

vianda. (Abant las mans al cel.) ¿Dá
aquesta hierra haben fet morte
Deu meu?

Reina (Senyalant la antorcha que crema

en lo batico.) Mirau be aquesta llum.
En ella de vostre fill esta la mort
y la vida. De lo que aqui vos desidiu,
ella sera la senyal. Si dintre una hora
segueix eixa llum encesa, indicara
que el princep agositsa, y el fill vos-
tre vivra; mes si antes eixa llum veix
apagada, sera que vos voldreu que Car-
los visca y morira Feliph.

Brianda. ¡Desdichada de mi!...; Pero es
infame, es vil lo que esijiu!

Reina. Lo res es aixexo; vos sou la que ha-
ben de elejir.

Brianda. ¡Envenenar al princep!

Reina. (Donant alguns passos pera reti-
rearse.) ¡Apagau la antorcha, y morira
vostre fill.

Brianda. ¡Matar^a mon fill? ¡yo, sa mare!
evant daria ma sang para salvarlos.

Reina. (Desde la porta secreta.) Deixa-la
dongs cremar, y morira Carlos! (Entra
precipitadament en lo passadís y la

y la porta se tanca dethus d'ella,
formant lo retricte a son costich
puesto.)

Escena 7^a

Dª Brianda.

(Contemplant la porta per ahont
ha desaparegut la reina.)

Per mon mal los furias del abism
han abortat a eixa dona maldada,
¡Oh, reina inferne!; mare despiadada
maldada sigas en nom del Etern.

(Baixant al prosceni.); Honor!

¡honor!... Los tigres deuen ser mes

humans, menos fers que eixa dona

iniena, entre oclis y venjarvas educa-

da y per donar mal fruit sob nas-

cucla, y per hienas sens dupte ama-

mandada!... (En lo paroxisime de son

dolor.); O emveneno jo al princepe mon

carment, o mataran a mon fill!...

Deu del cel; Deu de immensa bondat,

¿Com aqueixos llamps que en les nu-

La ira
bels drets sancats, com no ho descau-
regas pera purgar la terra de mon-
stres com aqueixos. (La vista se fixa
en lo pom que esta sobre la taula, y
l'agafa ab desesperació,) Aqueix
veneno...; horror!... Aqueix veneno
pera matar a Carlos me l'han dat...
; Matarlo yo!...; yo mateixa!... Misere-
rables, que capois d'aquest crimena
m'han cregut. (Llança el veneno lluny
d'ella y clava una miradeta en la an-
torcha.) ; Oh! que visca esa llum, feu-
Deu meu que eixa llum siga eterna!
Eixa llum, es ma vida... (Reflexio-
nant.) ; Si al saber dema que viu en-
cora el princep de Vianna, a mon fill.
(Interromprisse bruscament ab un
principi de deliri.) ; Oh cels! si eixa
antorcha se apaga...; Lo deliri! a tra-
vés de mon llanto plany un resplen-
dor de sang miro en torn meu. Sempre
si sou compassiu, envia'mme un llum,

matqueme, ¡ Vos ho demando de tot cor!
Mon front crema... mon enteniment
s'estruvia... Necessito pregar! To m
torno boïa! (S'en va corrents per la
porta de la dreta.)

Escena 8^a

Roqueras, Musias March.

(Sortan de la cambra del príncep.)

Musias. Avants de marchar, senyor
protonotari del rey, voldria que
m'hi permetessin una audiència,
Roqueras, et escoltarvos estich disposat.

¿En que puch complaureus?

Musias. Vos recordau de haber estat al-
guna altre vegada a Barcelona?

Roqueras. No atino...

Musias. Feu memòria.

Roqueras. Que No m'en recordo.

Musias. ¿No?

Roqueras. Que no m'en recordo repeteïa.

Musias. Una nit, que a una pobre do-
na li robaren un fill certa gent

que tal volta vos coneixen.

Rogueras. No se de que m parlem.

Ausias. Parlem clar, Rogueras.

Rogueras. Això buff.

Ausias. A. D^{na} Brianda de Vacca, vos

li robaren son fill....

Rogueras. ¡Go!

Ausias. Vos.

Rogueras. ¡D, Ausias!

Ausias. Ho sé; y m importa averiguar
que m haben fet.

Rogueras. ¡Per lladre de criatures
am premen?

Ausias. Si; per lladre de criatures; am
consta; y la reina vos lo feu robar.

Rogueras. Repeteixo, que no se de que
m parlem, y Deu vos doni la pau
que necessitem.

Ausias. Lá vos sa que lo castig que
mereixen.

(Rogueras surt per la segona porta

esquerra. Així que ha sortit, Ausias

amansa la antorcha y la tira a terra
(Apoyantla.)

Amias. ¿Tu ho has volgut esquivar?

Cumplicas donchs lo destino.

Escena 3^a

D^{na} Brianda e Amias March.

(D^{na} Brianda surt de sa habitació
sebil y pàlida y se queda en lo um-
bral apoyantse en lo respaldo de un
asiento. Amias la contempla com-
passiu.)

Brianda. ¡Ay! No esta oració balsam
del anima per el cor que sofreix y
plora. ¡Yo he pregat senyor, y no obs-
tant lo sufriment y dolor m'ofegam,
Amias. (Perassi); Deu meu, ¡y com so-
freix eixa dona!

Brianda. (Beuent que falta la antorcha
del balco, esclaman un terrible crit.)

¡Misericordi! ¡La antorcha! ¡Oh Cels!

(Passa una mirada delirant per la escena
y es llansa al balco.)

Aurias. ¿Que es lo que passa?

Brianda. ¿La llum! ¿la antorcha!...

Aurias. ¿Ves! ¿I haussa format boixa?

Excòltan senyora...

Brianda. (Mirantlo de fit a fit.) La llum

¿la llum! D. Aurias, digau; qui
ha apagat eixa llum?...

Aurias. Jo la he apagada...

Brianda. ¿Vos! ¿habeu estat vos?

Aurias. Dª Brianda...

Brianda. ¿Vos!

Aurias. ¿Senyora!

Brianda. ¿Sortiume del devant!

¿Vos detesto... vos maldiceixo!

Aurias. (Aterràt.) ¿Deu etern!

Brianda. (Fora de si.) Si; mon cor vos
odia. ¿Habeu mort a mon fill!

Aurias. ¿Jo!...

Brianda. Que Deu vos llenci un llam, y
vos consumresca. Sortiume del devant.

Felipha (Desesperàt.) Senyora!...

Felipha. (Desde dins.) ¿Mare meba!

57

(Dª Brianda a qui lo llunyà crit
de son fill sorpren en l'acces de son
dolor y en el instant en que comença
a proseguir ses impressions con-
tra el visio March, se queda in-
movil, en la mateixa actitud, no
comprenent lo que passa. Reina
un moment de solemne silenci.)

Brianda. ¡ Es ilusió!... ¡ Deu meu!
¡ Ab hauré format boira?

Escena 10^a

Dits, Braunt y Feliph per la segona
porta de la dreta.

(Dª Brianda al veure a Feliph, lo
rep en ses brassos ab tot lo frenesi y
tota la expansió del carinyo maternal.)

ph. ¡ Mare!

Brianda. ¡ Fill meu!

ph. (al aburias); No m'ha costat poch,

Creu de Deu! mes... se complert.

ph. (Dau a la ma.) Loyal has estat. Gracias Braunt.

Brianda. (Cayent de jencolls, abraçada ab son fill.); Gracias. Senyor.

Acte L^{art}

25 de Setembre de 1461.

Faló en lo palau real de Barcelona. En lo fondo, la capella clerical en la que está depositat lo catedral del princep de Vicena.

Vna grant cortina de vellut negre ab franjes el or supra els espectadors la capella clerical.

Tots los mobles estan coberts de clot, les portes ab tapisos negres. En primer terme a la dreta, una grant finestra gòtica. Junta a ella una porta, y altres dos a la esquerra. En lo fondo sis catifes ensesca, colocadas en altres tants trespeus de ferro. Camaleteros sobre la taula. Al abseure lo delo, acabau de tocar las doze de la nit.

Escena 1^a

58

Bramt, de centinella ete honor,
paretjenit se per el fondo ab sa
escena terciada.

Bramt. Altra volta la causa pres-
ducla. Lo princep ha mort, y la
reina trionfa. ¿Es posible que en
lo cel no hi haya justicia? (Atau-
genit se una llágrima.) ¡Oh! no
despuntará l'amba sens que ha-
jam venjât sa mort. Si; Deu es
just; y em permetrà sangren-
tós represelias.

Escena 2^a

Bramt. Romada per la primera
porta esquerra.

Bramt. ¿Qui es?

Romada. So jo Romada.

Bramt. ¿Gracias a Deu que has arribat!

Romada. ¿Me esperaban?

Bramt. Ab impaciencia. ¿Que demin?

Romada. Tot segueix del mateix modo.

Brant, ¿Femiu encara rodeixada la
causa de D. Galcerán de Bequesens?
Romada, Ab los consells d'ins. No ha-
ya curiolo; no s'escaparem.

Brant, ¿No n'ha sortit ningú?

Romada, Ningú. Quan Gabriel els
ha vist y conegut, entrabem pera
anarsen a dormir. Ja venien com
no m'erro; sols sortiran a la ma-
tinada a la hora que obran los por-
tals de la ciutat.

Brant, ¿Tots nostres carriels estan
ja apostats?

Romada, Tots, senyor Brant; vos res-
pony ab mon cap, de que no s'ens
escaparem aquesta vegada. Encara
que millor hauria estat seguir
mon consell.

Brant, ¿Quin?

Romada, El de estacar foch y cremar
los tots a d'ins.

Brant, ¿Estas en son judici Romada?

Es la casa de un ciutadà de Barcelona,
omada. La casa de un fraïole, y elona
asilo a fraïdors.

omada. Això may. Lo poble català no
deu apelar may a la deshonra; y
menes enant se tracta de una causa justa,
omada. No obstant...

omada. Deixa eixos pensaments. Ans
venjarém enant los tirans el
carrer, en nostre terreny. Abllison
nostres.

omada. En fin, si que com volguin; mes
jo crech que hauria estat millor se-
guir moss pare. ¿Es allí ahont
tenen lo calabre del príncepe Diana?

omada. Si,

omada. Suposo que l'hauren vist ya
que sou son centinella de honor.

omada. Si,

omada. Si poguessen deixar-mel ven-
rer Brant...

omada. No pot ser.

Romada. Me contendria sols en tocar son
ataut. Dixer que ha mort en ~~aloi~~ de
santecolat.

Brant. Et dich que no pot ser Romada.
La consigna mana. I are vesten: de un
moment al altre vindran a rellevarme.
Aixis que estiga lliure, ire a reunirme
ab vosaltres, y alla vos nosaltres lo po-
ble ens farem justicia.

Romada. No tarden.

Brant. No. Ve' algu vesten.

(Romada d'en va per ahont ha entrat.)

Escena 3^a

Brant. Ausias March per la porta
de la dreta.

Ausias. ; Brant!

Brant. ; Senyor!

Ausias. Ving a rellevarte.

Tots amarten cuant vulgas.

Brant. ; Em per meteren sortir del palau
pera no tornar en tota la nit.

Amias. ¿Ahon has de amur?

Brant. A la cassa.

Amias. ¿Brant!

Brant. Ting paraet lo ret, y espero fer bona agafada.

Amias. ¿Quins projectes son als teus?

Brant. Tres mesos tingue que lluitar, com bé saben pera a poderarme del fill de Dª Brianda y del desdichat princep de Viana. Vaireix passar eixos tres mesos rondant la torre ahont lo tenian presoner sufrin fred, fam, set, dormint sobre la neu, alimentantme de lo que Deu me enviaba en aquell desert Vaireix fer llavors jurament de que si Deu abtravesaba dos personas en mon camí, a ningú mes que a mon bras encomenaria la venjança.

Amias. ¿I que?

Brant. ¿I que? Que Deu ha satisfet los meus desitjes, y vaireix a cumplir mon jurament.

Amias. ¿Quinas personas son aquestas Brant?

Brant. Eix es mon secret.

Ausias. (Despres de una petita pausa.)

¡Vesten, y que Deu se quiti;

Brant. Ell queda ab vos.

(En va per la primera porta esquerra.)

Escena 4^a

Ausias March.

(Permaneix meditant per alguns moments. Luego s'en va al fondo, y diu dirigintse a' la capella d'ent.)

¡Dorm en pau, martir del ocli de una maestra y del error de un poere! Ton fidel trovador, ton lleal capitá, el que per tu princep meu, conuer-ti son cor en una tomba, ve abuy a be'llar ton ~~ser~~ ^{descans} etern en lo llit de mort, com vetllá ton insomni al peu de la tenda en lo camp de batalla y ton fatigos son en lo destello!; Dorm en Pau, Carlos de Viana, princep ilustre y desventurat, cu al esposa era una trioufant bandera, y cu al nom era una santa causa!

Escena 3^a

Musica March, Destorments.

Destorments. (Surten per la primera porta de la esquerra.); Capità!

Musica; Destorments?

Destorments. La agitació de Barcelona creix. Cincanta hores apres fa que ha exalat l'últim sospir lo malográt princep, cual mort plorem tots y ja els parciais de la reina se mouen y bullan propalant que lo princep D. Fernando deu esser nombiat lloch tinent y gobernador general del Principat, sent aixis que es menor de cadorse anys, per cual motiu es incapassitat pera exercir la jurisdicció civil y criminal.

Musica; Pero aixis, que importa al rey y a la reina? No saben per ventura que el camí que ells segueixen ab mes gust, es el que mes los aparta de la llei?

Destornents, Lo poble se irrita ab aquestas
veus, D. Ausias. En Barcelona deu
trobarse á eixas horas algun ajent
de la reina encarregat especialment
de sobreocar los anims.

Ausias, Tal volta la mateixa reina en per-
sona.

Destornents, ; Com, ; Se atreviria...

Ausias, ; Ella, ; Encant ha deixat de
entrar y sortir de la ciutat, segons
mellor li ha convingut... No á
Barcelona, sino en est palau se
trova tal volta, en est moment,
pot ser ara mateix ens esta veient
y escoltant.

Destornents, ; D. Ausias!

Ausias, No vos queoli cap duple, con celler.
Las entradas y sortidas de Barcelo-
na, lo mateix que las de est palau li
son conegudas y familiars. Te las
claus de portes secretas, y coneix la en-
trada de ignobles passadissos que

quià de sos cammaras principals de
est palau. Conta à mes en Barcelo-
na entre los nobles particularment
ab numerosos amichs, com lleyals
particularis que protejeixen sos manchs,
interents. Es astuta.

curias. Es una dona infernal. S'ha pro-
posat assegurar lo throno de Aragó y
Cavarrà à son fill Fernando y no
haya obstacle que no siguiya capras
de vencer pera conseguir son fi:

interents. A la reina y a Piqueras dels
accusa publicament de haber admi-
nistrat certes erbas al princep de
Vianna: Cap d'uyte li queoda al poble
de que el princep ha mort envene-
nat, y veus aqui el perque veyen la
jent precipitarse en massa à sos
portos de est palau, demanant
veure y besar l'abat del que tots
veneran com à martir y com à
sant.

Ausias. Lo crech que el poble de ratió, com ho
creyen vos mateix, Destorrents. Lo se
mes encara: se que la Reina va estar un
dia en est palau per un dels ignorats
passadissos de que vos parlaba y vol-
gué obligar ei una persona molt virtu-
osa del princep ei administrar ei aquest
un veneno. No podent llavors consegu-
ro, ella o Noqueras haurán procurat
sobornar algun servidor infame com
ells pera matar al desventurat Carlos.
Destorrents. Si antes de morir al menos
hajes lo princep legitimat al fill que
ha tingut en Dª Brianda...

Ausias; Dª Brianda; Aquí tenim un
altre pobre martir!

Destorrents. Llavors, tindriam una ben-
dera, una causa.

Ausias; No tenim per ventura una y altre
en los sacrosantos llibertats de aquest
pais que un monarca sego y una reina
malvada tractan de trepitjar? ¿Que

millor causa que eixa cuem tenim
ja en peu un exercit ab lo compte
de Pallás al cap pera sostenirla?

Destorrents. Es veritat.

Ausias. A qui ve lo compte. Vejam si
sas ideyas fraternizan ab las nostras.

Escena 6^a

Dits, Pallás per la porta de la catedral.

Destorrents. Salut, compte.

Pallás. Destorrents! D. Ausias! mes

nobles companys, ben trobats.

Dificil situassió es abuy la nostra:
per aixó vos he volgut parlar aquí
en secret... (Després de haberse asequi-
rat de que ningú els escolta.) Res-
poneme. ¿ab lo princep de Viana
las esperansas de la patria han mort?

dos. No.

Pallás. Vos queda valor?

Destorrents. Sempre palpitan plens de
fe' los pits catalans. Si al princep de
Viana aqueixos malvats han mort,

per això no ha mort la causa que
noble y santa que sempre ha estat
l'ídol del poble. Sempre si lo català
lluitarà per ses santes llibertats.

Pallás. Així en agrada que parlen; nos-
tres espases, sabrem destruir les ma-
quinacions de aqueixa reina malva-
da. Confiam doncs ab Deu y la justis-
sia que obraran a nostre santa causa la
venjança y la llibertat.

Destorrents. Et venjarem.

Pallás. No morirà la causa.

Ausias. May moran las causas nobles en
los pobles nobles.

Pallás. ¿ Així doncs, Destorrents, ab Bar-
celona podem contar tots?

Destorrents. Contem ab ella.

(Ausias va a la finestra y la obre de borda pat.)

Ausias. Veniu aquí; Et la pàlida llum de
la lluna, no veyeu absarse una ciutat
superba, banyant lo mar ses pens?
Mirau la fe; es Barcelona dormida en

ses gloriosos accorts. Eixa es donchs la
ciutat que sempre ha empuenyat glo-
riosa lo ceptre del mar; eixa es donchs
la ciutat que ab orgull ha vist entrar
trionfants als Laurias, ^{als} Flamencs, ^{als} Mon-
cacas que al entrar bensectors, tras sa-
nans com enfiladus perles curastra-
bons multitud de barcos presoners.

Eixa ciutat activa que ha paretjat
per activa per ses immenses mars ses
voies barcos de Aragó trionfants, de
bressol de glòria, de heroisme e exemple,
portant als mes llumjans confins ab
son procter la fama de ses casanyas,
¿voleu, que aolormada abuy se deixi
arrancar per els perversos una a una
ses sentes libertats?... ¿Voleu que ab
deshonra de eix poble abui eadmetia
sembladura de opressors, ella que ja
may ha conegut esclaus?... ¿No sera
viva Deu! ¿Quant habeu vist consentir
al lleo que li posin cadenas?

Destorrents. Femiu ratió lo poble Barce-
lonès está disposat a presentar son pit
en defensa de ses pàtrias llibertats.
Pallús. Síga en bonhora. Enarborem lo
pendó de la patria; y a punta d'au-
ba estiga prompte pera posarse en
marcha nostre exercit. Dau vos D.
Ausias las ordres, que jo vos presentare
un capítol que pugua reemplassar
el que per desgrassia habem perdut.
Destorrents. Que prefereu?...

Pallús. Es mon secret; respectaume. I
cure per la memoria de nostre estimat
princep jurem venjarlos y llibertar
a Catalunya dels que volen oprimir-
la, com lleysals vencem en la batalla,
ó en ella morim com a bons. (Descobrint-
se y estenent sa ma dreta.); Jo el pri-
mer ho juro per ma patria!

Ausias. (Sent lo mateix). Jo per la llibertat!

Destorrents. (Estenent la ma sens descobrirse.)
; Jo per los fueros!

(Destorrents està al centre, Pallàs a
la dreta y Abusius a l'esquerra.)

(Permaneixen aixís fins que Destor-
rents torna a entrar.)

Pallàs; Castiguia Deu al que falti a
son vot!

Destorrents. L'admetia Deu la fe del
jurament. (Destorrents y Abusius
surten per la primera porta esquerra.)

Escena 7^a

Lo Compte de Pallàs.

Dech fero... no hi ha altre mecli...

Així ho esijeixen ma consciencia y
mon honor. Si era dol y torment lo que
llavors la patria li esigia, avuy ma
paraula canviará en alegria son dolor.

(Mirant a la segona porta de la esquerra.)

Ella ve!

Escena 8^a

Pallàs Dª Priscilla.

Priscilla. Ab haben eridat, y aqui em
terriu.

Pallás. Perdonau-me si ving a renovar
vostre dolor, atreuventes en esta fune-
bre estomisa, y es que aqui ma veu deu
ressonar ya que el que allí descansa,
ma paraula inspira.

Brianda. L'objecte de nostra entrevista
no m'atreveixo a preguntarvos.

Pallás. (Senyalant la capella dret.) En
presencia de sa tomba vos he cridat
puix que en nom de la patria ving
a parlarvos.

Brianda. (Ab accent dolorós.) ¡Sa tomba!...
es vintat... mon espós... no mon espos
no... mon amant reposa allí... ha
mort... mas copiosas llagrimes als ulls
del mon he amagat, puix que sols a
las esposas permies els esplorar, e las
mou-sebas, els esta privat.

Pallás. Freqüa sospiren lo dolor per un
moment, y escoltaume. Quiet per
noble intensió com altre volta vin-
qué, ving ore.

rianda. ¿Que m'esigiera la patria?

Alas. Abuy vull tornar á vostre nom lo
brill que per ella habeu perdut. Lo
poble catalá ple de alegria aquest
demàtí alsarà prendons per la Viuda
del príncep de Vianna y per vostre
fill estimat.

rianda. Repareu Compte que això es
ilusió enganyosa, y es complaures en
jugar ab ma amargura, que viuda
no es la que no ha sigut esposa.

Alas. (Treyent de sa escarcela la butlla
del Pare Sant que Dª Brianda li ha
donat en la escena desima del 1er acte.)

La esposa foreu, sí. Aquí tenni la
butlla que un dia em varen donar,
vos la torno.

rianda. ¿I volem veure á ma patria enfor-
çada en los horrors que evitar volia, avants,
vostre amor? ^{per ella?} Sou inconsequent!

Alas. De cap manera. Abuy es precis pu-
blidar lo que abans ocultarem. Pera no-

soldats, per a el poble lo príncep fou sem-
pre una bandera. Que ho siguija per ell
son fill; ab ell sortirem de ma a l'Europa.
Brianda. La bandera del príncep de Via-
na, era la llibertat.

Pallás. També ho es la nostra. Mes, repa-
ren Senyora...

Brianda. ¡Es desvari! Inflexible seré. La
que son pare l'legitimava no pogue a
mon fill, no ho ha de fer, sa mare. Sa
esposa jo no he estat; de sa querida
m'ha tractat lo mon... si, tal fou ma
sort... si en vida no tingué de ell eix
títol, a sa mort, no dech usurparlo.

Pallás. Deixeu de rasons... aquest ^{per gran} paper,
es un trono. Ab ell vos dono un poble
de lleons. La catalana joventut sabrá
ufana alçar la bandera de vostre fill, y
morirá ab gust per el fill del príncep
de Viana. Arguments subtils deixem.
Quicuit sigam los mes forts, no'n dubi-
ten, raho tindrem.

canola. I de estragos, de dol y de mort
la patria sembrarem la patria.

I la historia diria; "Lo poble catala
combatí furios, y en presencia del mon,
un trono alsa tenyit de sang y senta
en ell al fill de una manseba..."

No compte, no insistiu: vos sou mon
arriach, y no oblideu que cuant un
poble s'alsa ya eruent lluita provoca
si la causa es del poble, es causa santa,
si es de un home es causa imprudent.

Alas, ¡Per Deu! ¡Per Deu! no destruyam
lo porvenir de un fill, yo vos ho prech,
yo vos ho demano en nom de son pare.

canola En nom el ell vos ho nego: Reina
no vull ser; vull ser mare. Honorat ha de
ser mon fill, no vull lo que no es ser,
ni res de eixa patria que li ofereix un
trono, si rey no pot ser sera soldat.

Alas. (Allargantli el pergamí.) Per ulti-
ma volta, Per canola, yo es ho prech.

La butlla accepten.

Brianda. (Prement lo pergamí.) Compte
escollheu; Ven dia vingueren y en nom
de la pàtria me demanaren, pero evi
tar cruels desgracias, no acceptar les lla
ses que nostre Pare Sent m'autorizaba.
Pero evitar dongs nous horrors, abuy
eixa butlla esqueixa. (Pesqueixa y
esperjeix sos bessins per terra.)

Pallís. (Ab profund dolor.) ; Senyora!

Brianda. Ab mi mateixa m'ho esijeixa.
Bandera teniu sagrada, injust fora
proposada á mon fill. Santa causa
teniu; lluiten per ella!... No vull jo
per una vana gloria semblar des
dichas en ma pàtria... No vull ser
maldichada per la patria y per la historia.

Pallís. Sub lo cel que admiro vostra nob
lesa, al mateix temps que vostre de
sinterés ha produit en mi profund
desconsol.

Brianda. No compte. Lo compleixo com
ho esija lo sen deber; com m'ho dictaba

ma consciència tranquil·la; Segura es-
tich, que lo príncep des de sa tomba
m'ho aproba y em beneeix! Per nos
amics fidels jo celsare sempre a Deu
ma humil pregaria. Et conquerir
llochs a la guerra aneu.

Elcís. (Com insistint encara.); Senyora!
Prianola. (Senyalant los fragments del
pergamí esparjits per terra.)

Bon punt està,

Elcís.; Adieu sigau, senyora!

Prianola. (Allargant-li la ma que lo
compte besa ab respecte.); A Deu!

(Lo Compte s'en va per la porta dreta.)

Escena 9^a

Dª Prianola.

(Luego que el compte ha sortit, se di-
rigeix a la capella d'ent y diu ab
dolor reconcentrat.); Estas contenta
preclara sombra de mon ilustre
amant...; He apurât ja bastant lo
calser de eixas amargures... No; ya se

que una terrible proba me reserva
encara mon implacable destí.

Escena 10^a

D^{na} Brianda, Ausias March,
Ausias. (Entra per la primera porta
esquerra y es de fe un moment en
son umbral.) ¡Senyora!

Brianda (Aprant.) ¡Ell es! ¡Dau-me va-
lor, Deu meu!

Ausias. (Avansant.) Pronto a mar-
char senyora, ja que l'clari al des-
puntar l'umbrà d'itars a son deiber al
caballer, ve a complir ab vos lo
fidel amich.

Brianda. ¿Marchau, D. Ausias?

Ausias. Si, a la guerra.

Brianda. Dolor profont heuyá en vos-
tras paraulas.

Ausias. Es que sempre lo dolor ha estat
mon company. Lo soch aquell que
en om lo torbelli desplega sa furia esse-
to destructora, desoels veute sobre la neu

y desafiant lo furor de contraris ele-
ments, peraque ab ell jinguin als en-
frego mon cap. Lo soch aquell que
sentint mon cor nutrit de un amor
estranu, he gosat en martiritzarme en
mon propi mal. Mas penas no son
peru mi fadels; en mon mal veix
mon major bé, de manera que poden
matar mon dolor, no ho feix per no
acobar mes mals.

demanda. 2ª perque en ilusio' enganyadora
vostres dolors e' aqueix amor vos llijan?
vostres. Perque mon amor, no es com l'amor
dels celtes. Aixó jo vos dique' un dia.
Recordo. 2^a ja que abuy m'hi empeny
mon desti, vaitx e' descubri' mon secret.
demanda. 3^a l' descobriu; lo secret no se
peru l' endevino, Amor ardent sen-
tiren per una dona, y el volerli parti-
cipar, la trobaren disfrutant amor
en braços de vostre amich; supiren
y callaren enterrant vostre amor de vostre

cor en lo forns; ningun ha sentit sortir
de vostres llabris una queixara. Ella
perde son protector, son amant y al
venrenta sola, pobre y desvalguada,
á son costat haben acuelit a fanysos...
Ausias. (Interumpint.) ¿já que el destino
inhumano ^{vos} roba á vostre protector, ¿puedo
serho, si la meba ma accepten?

Brianda. ¿Ella la rehusa.

Ausias. (Aberrad.); Deu meu!

Brianda. Pera participarvos, que de ma
dirá eixa cort orgullosa - ¿Veyen la
esposa de Ausias March lo trovador?
¿Manseba fou del príncep de Viana!

Ausias. ¡Senyora!

Brianda. Si que ho dirán, y tindrán raho.

Ausias. To de la cort no feute cas.

Brianda. ¡Callen, callen D. Ausias!

Ausias. ¡Fada! es ma estrella!

Brianda. De vos no puch ser; perque si fos
vostre dama, la deshonra fora meba y si
vostre esposa, vostre seria la deshonra.

ias. ; Fins a' euant en mon fatal des-
 si ha de pesar, Senyor la ma curada.
 amada. Combe D. Susias ting jo lo meu.
 La ma resolucio' esta presa, y es diotin
 del vostre mon casu. Cuant despues
 si la llum del dia y a la lluita lo
 clari' vos cri di, yo sentire' la campana
 que oferint report tranquil a' ma fe,
 m' obrira' las portas de solitari monastio.
 ias. ; Senyora!

amada. Desterru' de vestra anima la fla-
 ma de est amor abuy curada.

ias. Tamay, la senti' estingida; viva
 y eterna la ha guardada mon pit a'
 pesar de eixos cruels desengants, com
 guarda en sas profunditats lo volcàn
 sa lava ardenta. Mon amor viu en
 ma anima com euant nascu', mes
 hermes encara puig que ha alimentat
 per lo somni de mas ilusions y perfumât
 per las flors del anima, abuy naia a' la
 llum ostentau son calor y frescura,

com neix la pinitada papallona sa-
euclint el sol sas enlluernadoras alas,
Brianda. Guardauo en lo fons de vostre pit,
Ausias, ¡ Pietat, senyora!

Brianda. Guardauo doncs, y que li ignori
lo mon com fins ara. Ja res li haurá
sobre la terra de comú entre els dos.
Mon jurament está fet, Pera vos los
llausers de la guerra, pera mi, la
celda de un convent.

Ausias, ¡ Pietat de mi!

Brianda. Ho he jurat. Mes en recort
de eix amor, un llegat vos bairá a fer,
(Per va per la segona porta esquerra
y torna a sortir luego ab son fill felip.)

Escena 11^a

Ausias March, Dª Brianda Felip.

Felip, ¡ Mare!

Brianda, ¡ Vira fill meu!

Felip, ¡ Perque plorer mare?

Brianda, (Presentant son fill a Ausias
March que permaneceix abimat en son dol.)

71
A vos lo confio, D. Anusias; Voleu
servir de pare?

respon. Ab tota ma voluntat.

canon. Que Deu vos ho recompenzi!

respon. Com un tresor d'amor lo guardare!

leiph. Seporarme jo de vos mare,
es desvari.

canon. Vn abisme entre els dos me-
dia de abuy endevant fill meu.

leiph. Abm deixau!...

canon. Deu ho mana. Per son amor
dixi a sepultar ^{vauix} mon dolor entre sos
divinas esposas.

leiph. Mare del meu cor!

canon. To desole alli ma oracio al care
del Omnipotent demanant li perca
de sa sagrada proteccio.

leiph. Mare de meba!

canon. Ab sa son front ^{y puig} abiatut que
ja ets home, sa debilitat obvida.

Recordat de qui fou ton pare, siga
son exemple sa vida ton exemple.

(Ab D. Anrius.) Portantó á la guerra, y ~~puig que jo jo de tots els~~ ja may vos oblidaré; y en ma plegaria unirá vostres noms incans; feu D. Anrius que siguiá en eler bon exemple lo primer, y lo primer en la lluita. Que siguiá bon. La que capolit no pot ser del ~~perelo~~ excessit que á la patria va á defensar, que siga al menos bon soldat. Que aprenquia vull en vos lo deber del bon cavalleri que sap lluitar per sa patria y per son Deu.

Feliph. Si, mare, ~~lessiu~~ rabió. Mon pit patida de orgull; Dame vostra benedicio y volare al combat ab la fe en lo cor. ^{recort.} La memoria de mon pare alentará mon valor y tal volta la historia ab un recort de gloria mon nom escriura.

(Gonari dints confusos murmills y grans crits sobreixirint entre ells los de; Moria la reina!)
Anrius. ; Que s'acquet ~~unido.~~ soroll;

amada. ¡Divinas veus don eixas!

Escena 12^a

Dits Destorrents per la primera porta
de la esquerra, seguint de un capitá y
algunos soldados, que s'queclem junts á
la porta esperant ordres.

Amada. ¡Destorrents.

Destorrents. Aixó es l'inferrn. Lo poble per-
fi á Rogueras y á la reina ha trobat.
Lo caclavre de Rogueras ensenyentat
^{estes}
se ven en lo carrer.

Amada. ¡Deu meu!

Amada. ¡La reina?

Destorrents. Ab grans treballs he conseguit
ferla entrar en est palau, tancaant
les portes detras ella per furios lo
poble s'amontona en la plassa.

(Reclotlan secretament en los crits.)

¡Gentiu? Cego de rabia las portas va
á desbotar. ¿Que habem de fer D. Amada?

Amada. ¿Ahont es la reina?

Reina. Aquí. (Esparreixent en lo umbral

de la porta esquerra. y s'acelera ab
majestat y soberbia, D^z Brianda llan-
sa un crit y se retira ab son fill á un
costat, com si volgués protegirlo.)

Escena 13^a

Dits, la Reina.

Ausias, ¡ Senyora!

Brianda, ¡ La reina en cels!

Ausias, Temna vostra soberbia.

Reina. Jo, qui sobh, Sobervia ting y puig
afue lo perill despresio, may he tremo-
lât de vant lo perill. (Ab Destorments
ab sarcasme); Molt bé senyor conceller!
per cert no sebia jo que fos cap de un
poble assesi lo Concell de Cent.

Destorments, (Ab ira); Assesi el castelá!

Reina (Emerjida); Assesi!

Ausias (En un aronch del capitá de las
guardias); Que entri lo poble!

Destorments, (Sorpres.); D. Ausias!

D. Ausias, (Ab capitá); Obriu las portas y que
entri lo poble al moment!

(Lo capitani surt a complir la ordre,) 73
torments (et Abusias.) Van a matarla
aqui mateix. Per Deu, que no entrim,
perque veia que ~~causa~~ ^{ab} ma facea de
infamia nostre causa deshonrarem.
usias. Deichanne fer.

reina. (Ab indefinible orguill.) Si; deicheulo!
Vol veurer enfonsar en mon pit
lo punyal assesi.

usias. Lo que jo vull...

reina. Es delectarvos en ma mort.

usias. Es que entri el poble.

Escena 14^a

Dits, Lo Capitani, Porant, Romaclo,
Gabriel y jent de poble, entre ells
alguns soldats.

(Lo poble se llansa com buscant a sa
víctima. Casi tots van ab las espasas
desembainadas y alguns ab punyals
ó dagues.)

romaclo. Miracula alli; (Genyala a la reina.)
Van tots a tirarse sobre ella; Abusias March

i interposa, y los dominica ab sa paraun-
la y accions.)

Ausias. Companys; puig que veix llum
in en vestres mans los feros desmis,
comprenci a lo que veniu. Hejeixo
en vestres fronts lo sagrat desix: al
despuntar la llum del dia, los deus
purificadors del son martir, venran
sortir lo sol de sa venjansa. (Se diri-
jeix al fondo y aparta la cortina
deixant veure la capella delen. Podet
ja't de infimicit de blanelons se ven
lo feretro del princep de Diana sobre
un llit mortuori cubert de un paño
carmesi franjeat el or; al capsul se ven
la creu major de la catedral de Sta Ma-
ria Barcelona y als costats tres
banderacs, una ab las arms de Ara-
go, altre ab las de Sicilia, altre ab
las de Navarra y Fransa y un gallar-
det ab la divisa del princep el qual consisteix
en dos llebrós molt braus que rosegan un os ab
lo lema "Ubriquet roditur.")

¡De jènolls, catalans! Es la tomba
del príncep de Vianna. (Et aixos fra-
nautas de Ausias March, promun-
ciados ab tota la solemnitat del cas,
lo poble enter se ajènolla descobrint-
se ab lo major respecte y rendint
los ferros. Ausias March baixa al
prosceni y diu a la reina mostrant-
li lo poble ajènollat.)

Digan, ¿es aqueix poble de assassins?
(La reina que està crucada de brassos
ab la soberba com sempre, s'erronca
de espantllas desobnyosament. Ausias
se jira a Destorrents y li diu senya-
lent a la Reina.)

Destorrents, ab l'ausili de la guardia
vos mateix acompanyanta, preser-
vant tota sorpresa; no la deixeu fins
que en salvo estigui.

(Dramt que ab los ulls ha seguit a' au-
sius hejint sa intenció de lliurar la reina
se dirigeix a ell y diu.)

Brant; Senyor!; senyor!
Abusias. (Comprement lo que vol dirli y
senyalant lo feretro del princep.)
et victimas com aqueixa, se las ven-
ja en lo camp de batalla. (Fa senyas
a la reina que la segueixi y se diri-
jeix ab ella y Destorrents cap a la
porta. Lo poble s'alsa, y silencios obra
pas. La reina crusa la escena ab la
mateixa soberbia y alteneria. Al
arribar a la porta Abusias fa sortir
a la Reina, a Destorrents, al capitá
y a los quarelias y en seguida se que-
da en lo umbral impedint la sorti-
da del poble.) A la reina y a Destorrents,
Sortiu. Marcheu.

(Brant y detras de ell alguns ho-
mens entre ells Pomada, tractan
de sortir precipitadament detras de
la reina, pero se troban ab Abusias
Marcheu en lo umbral de la porta de
la esquerra tancantli lo pas.)

madà. (A Brant.) ; Que pens escapa!
Veniu doncs.

oïas, (Tranquilament a Brant.)

¿Que haya?

ent. ; Senyor, per Cristo...

oïas. Silenci Brant. ; Estas en tu?...

¿Que vols?...

ent. (Insistent en passar ab Romadà
y altres.) ; Senyor!...

oïas. ; Quant s'ha vist que l'abat de

Pensanyí ab las donas? Guardau
^{jaque en ella s'aben degnorant,}
per la guerra vostre valor, y deixau la

marxa que es ; viva Deu ! vostra

miller venjansa. Deixau la per la
justicia omnipotent que un dia sens

pietat ni clemencia, venjadora so-
bre ella causa ; Deixau li per castich

sa consciencia ; La marca de Cain
porta en son front.

(Lo poble retrocedeix com convenciut
y s' dirigeix en grupos al fons.)

Escena 15.^a

Ausias March. Dª Brianda. Feliph.
Braná. Romada. Gabriel. Poble.

(Dª Brianda que durant tota la escena anterior y desde que Ausias March ha descorregit la cortina de la capella entrent s'ha acostat a la tomba y ha presenciat debant ella de jernolls ab son fill saba, y boixa ab Feliph al prosceni. Ausias ha quedat dret junt a la porta de la esquerra.)

Brianda. (ab son fill.) La cara ^{sombria} desdenyosa de eixa dona activa em deixava glassada. ¡Que Deu espari eixa fera de son carn, fill meu.

Feliph. ¡Oh! Que no arribi a brillar l'ambu puig que no habem de separar. (Dirigeix la vista a la finestra, veu la llum del dia y llansa un crit.) ¡Ay!

(Per lo soch de clar.)

Ausias. ¡Lo clar!

(Resona lo soch de campana del veli

monestis docent a' matinas.)

ancla. ; La campana!

rias. (Ab viu sentiment a' D^{re} Brianda.)

De mi no vos compadeixeu?

ancla. Lo convent escolleixo.

(En ven baixa y ab marcada intensio

a' Ausias March.); Que mes Ausias

March volen cuant vos he dat mon

fill! (A cels dos.) Amen a' defensar, a'

salvar la patria, yo dona em foc a

pregar, Pera vosaltres la gloria y lau-

rens en vostres fronts, y un nom en la

historia. ; Pera mi un humil santuari,

la celda el sili i la oracio en lo claustre

solitari! De Ausias; Deu bedlli pera tu

fill meu, a' Deu Ausias March...

a' Deu! (Abassa a' son fill, dona a'

besar la ma al trovador, pera lo cual

ell posa un jenoll en terra, y surt per

la porta de la esquerra.) Moment de

solemne silenci. Feliph cubreix sa cara

ab las mans plorant. Ausias March

després de haver permancescut ensi-
mismat un instant, Palsu y diu
ab tota la valentia possible sa relacio,
dirijintse al poble que lo rodeija des
de sos primers versos.)

Escena Ultima.

Ausias March. Felip. Braunt. Poble.
Ausias. ¡ Catalans, a la lluita! Vestros
pits, la muralla sercin de nostres
fueros. La causa de els pobles oprimits,
es la causa de Deu. Vestros ferrors ten-
yits en sang de els oppressors dircin al
mon "Lo catala amirós sa sentida li-
bertat ha sabut conquistar."

Von dia nostres pares portaren sos
penclons a las riberas de Orient y tre-
motaren aterradas las nassions al
veure sos ensenyeras; las barras ven-
rojias per tot arreu los lleons catalans
han passejat venedoras; Ells em en-
senyan lo cami, son exemple requirém!

La veu ole somnolent per desconfio
envia Catalunya als tiranis.

ab nervudas mans les armes
empunyem. (A Brant.) Porta

ma llansa Brant. (A Feliph.)

¡Vina fill meu! (A tots desen-

beinant sa espasa y llensant la

beina.) Es rebella el ferro no llus-

tant. ¡A mi catalans!

¡Desperta ferro!

¡Desperta ferro lluitem.

Prou.

[Faint, illegible handwriting, likely bleed-through from the reverse side of the page.]

/1006389540

